

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, KEDD, 1925 január 20

18. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. A Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lalbach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A magyar kisebbségi politika revíziója

A román kormány — hetek óta alig írnak másról az erdélyi magyar lapok — az Erdélyi Magyar Párt feloszlásának gondolatával foglalkozik. A román kormány álláspontja szerint — hogy ez az álláspont őszinte-e vagy nem, az fájdalom közömbös, mert nem befolyásolja a tényeket és elhatározásokat — a Magyar Párt nem loyális, a magyarság nem államhű, a felelős román kormánynak tehát az államvédelem legfőbb kötelessége nevében körlátokat kell állítani a nemzetiségek politikai szabadsága, főként a szabad politikai szervezkedés elé.

Gyerünk tovább az analógiák útján.

Vajda Sándor, a román nemzeti párt elnöke, a román kormány kemény és elszánt ellenfele, az erdélyi autonómiának legnagyobb súlyú harcosa az egyik magyar lap munkatársa előtt — mint tegnap a Kisebbségi élet rovatunkban följegyeztük — nyíltan is megdicsérette a kormánynak a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontját.

— De hiszen — mondja az újságíró — a magyar párt brassói nagygyűlésén a megválasztott elnök nyíltan kijelentette, hogy irredentizmussal nem ismer s alkalmazkodni akar a megváltozott helyzethez.

Vajda válasza:

— Én is mondtam ilyeneket a magyar parlamentben.

— Őszintén? — kérdezi az újságíró.

— Őszintén. — feleli Vajda Sándor.

— Akkor miért nem méltóztatik feltételezni az őszinteséget Ugronánál is?

— Akarja, hogy engedékeny legyek? — mondja Vajda. — Elhiszem, hogy Ugron volt olyan őszinte Brassóban, mint amilyen őszinte én voltam annak idején Budapesten.

*

A magyar kisebbségek helyzete nagyjában-egészében minden utódállamban egyforma. A magyar kisebbségi mozgalom minden új nemzeti államban ugyanazokon a síneken indul el, ugyanaz a mentalitás, ugyanaz az érzelmi tartalom adta az elinduláshoz az első lökést, nagyjában-egészében ugyanazok a felfogások, a közös múltban gyökerező, tehát azonos emlékektől táplált lelki motívumok állnak elb.

Az egymás sorsából kell tanulnunk, négy ország négy évtája felé szakadt magyarok.

*

A közös sors az erdélyi magyarság soraiban is fölvetette s itt is aktuálissá teszi azt a kérdést, nem kell-e a politikai küzdelem választott módszerét revízió alá venni?

Egyben bizonyosak vagyunk s egyben bizonyos az egész magyarság. A magyarság loyális, a magyarság államhű, a magyarság hűséggel és becsülettel vállalja és teljesíti új helyzetének feladatait; a magyarságnak nincsenek földalatti gondolatai, a magyarságnak nincsenek az országhatárokon átnéző törekvései. A magyarság itt akar élni,

itt akar dolgozni, hűséges és engedelmese gyermeke akar lenni új hazájának.

Mindez így van, mindez száz százalékos bizonyosság, minderről szentül meg vagyunk győződve, mindezt olyan igazságnak érezzük és valljuk, hogy sértőnek tartjuk még azt a kívánságot is, mely bizonyítékot követelne. De mit tehetünk róla, ha sorsunk urai nem hiszik el? Mit tehetünk róla, ha azok, akik a hatalom és a felelősség, olyan mentalitásban nőttek fel s olyan mentalitásban élnek, hogy nem tudják elhinni a mi nagy igazságunkat? Mondjuk azt, hogy minden vád összeomlik, minden eljárást meg kell szüntetni, minden bíróság elé állított magyart föl kell menteni? Ez mind igaz, ez mind így van, de ha ez még mindig nem megnyugtató bizonyíték, ha mindez nem változtatja meg gondolkodásukat, nem nyugtatja meg gyamokvádsukat s nem csillanítja le idegességüket? Egyet nem szabad csak csinálni: figyelmen kívül hagyni azokat a hatalmi erőket s lelki tényezőket, melyekkel szemben a nemzetiségeknek meg kell vívniuk politikai küzdelmüket.

A hat éves múlt tanasztalatai — valljuk be szépen, nélkül — arra figyelmeztetik a magyarságot, hogy a jog, a törvény, az igazság, az alkotmány együttesen is erőteljes eszközök a kisebbségi célok elérésére. Azt kell látnunk, hogy, ha eredményeket akarunk elérni, ha kézzel fogható sikereket akarunk felmutatni, alkalmazkodniuk kell ahhoz a közülethez, azokhoz a politikai módszerekhez, amelyekben s amelyekkel szemben igazságainkat föl kell tárnunk, jogainkat el kell ismertetni s törekvéseinket ki kell harcolni. Ki nek van kedve, idege, energiája ahhoz, hogy — bár törekvéseink és céljaink ragyogóan tiszták s igazságaink fénye tündöklő — mégis minden hat hónapban betiltsák a pártot, letartóztassák a pártvezetőket, házkutatásokkal félemlítsék meg a küzdelemet. Ki lesz pártvezető, ki lesz küzdő harcos, a második, a harmadik, a tízedik letartóztatás és házkutatás után is, mégha a házkutatás soha nem is fog fölvetni bizonyítékokat, még ha az eljárás kivétel nélkül mindig megszüntetéssel fog végződni s még ha a bíróság a letartóztatás után ötödik, vagy hatodik napra, nem pedig ötödik vagy hatodik hónapra fogja is szabadlábra helyezni a fogságra vetetteket.

Elvégre, ha csak jatek volna, folytathatna nyugodtan tovább. Én államhű vagyok, mondja a magyarság. Nem vagy államhű — mondja a kormány. De igenis államhű vagyok — ismétli önérzetesen a magyarság. De igenis nem vagy államhű — feleli újra a kormány. Ahányszor a magyarság azt mondja, hogy loyális, a kormány — mindegy, hogy melyik párt van kormányon. Páris és Radics nemzetiségi koncepciója között sincs sok különbség — mindannyiszor azt fogja mondani, hogy nem loyális. A kormány nem bizonyíthatja be a magyarság illojalitását, mert bizonyítékai nincsenek és

nem lehetnek s a magyarság nem bizonyíthatja be a lojalitását mert a szándékok nem bizonyíthatók, mert a magatartás — mondják a hatalom urai — legfeljebb az eddigi lojalitást igazolhatjuk s nem azokat a bizonyítékokat, melyeket a magyarság döntőnek és megcáfolhatatlannak tart, az államot alkotó nemzet egyáltalán nem tekinti bizonyítéknak.

Ezt a párbeszédet nyugodtan lehetne folytatni ad Graecas Kalendas, ha közben nem maradnának teljesítetlenül a magyarság teljesíthető kívánságai, nem maradnának orvosolatlanul a magyarság orvosolható sérelmei s ha közben — átlag minden hat hónapban egyszer — nem történnének olyan események, melyek haszon nélküli súlyos áldozatokat követelnek a kisebbségi küzdelem harcosaitól s magától az egész kisebbségtől is.

A kisebbségi küzdelem mai módszere addig nem vezethet sikerre, s addig a magyarság ellen fogja ingerelni az államhatalom kezelőit, míg a cselekvést nem veszi át olyan nemzedék, mely mentes lesz attól az elfogultságtól, attól a preokkupált-ságtól, azoktól az emlékezősektől, melyek az uralkodó közszellemet kiformaliák. De mikor jön el ez az idő — dies incertus est auct quantum — mennyi feladat marad betöltetlen, mennyi cél marad addig az elérhetetlenség messzeségében, mennyi áldozatot kell addig hozni, hány eljárás indul meg, hány letartóztatást fogatosítanak s hányszor fogja addig a bíróság megadni — a késő elégtételt?

De ha az igazság, a jog, a törvény, az alkotmány ma még nem célhoz vezető eszközök, s ha a magyarság nem várhat és nem szenvedhet addig, amíg az alkotmányos küzdelem elvezeti az állampolgári jogok egyenlőségéhez s elvezeti addig a megbékült közszellemig, mely nem kívánja tovább, hogy a magyarság súlyos egyéni áldozatokkal bizonyítsa hűségét s igazolva szándékainak tisztaságát, kibez forduljon akkor segítségért és támogatásért a magyarság. Bármilyen fájdalmas is, nem térhetünk ki annak belátása elől, hogy a magyarság egymagában véve nem rendelkezik annyi erővel s nem rendelkezik olyan hatalommal, hogy ki tudná vinni az alkotmányban s a nemzetközi szerződésekben biztosított jogait. A magyarság, mikor megindult új küzdelemnek új utján, azt hitte, az igazság elég segítség s a jog elég erős fegyver. A négyéves kisebbségi küzdelem évfordulóján tegyük kezünket szívunkra s kérdezzük meg magunktól, örök utódsaink: a jog és igazság segitene-e annyira, mint amennyire bízunk segítő erejünkben, oltalmazó hatalmukban.

A Népszövetség? A Népszövetség egyelőre bombaképletet él, szép szavak szószéke, gyönyörű gesztusok tükré, de akik csak a Népszövetség véd, akik csak a Népszövetség támogat, az templonpüribék marad egész életére. S még ha a Népszövetségnek lenne is hatalma! Az elszakadt magyarsággal formailag szót emelhet Magyarország kormánya. De ezt a védelmet az utódállamok magyarsága sem nem kéri, sem nem

igényli. Amikor kisebbségi sérelmeink — először és eddig legalább utóliára — a Népszövetség elé kerültek, a Népszövetség azzal hátrította el magától az intézkedés felelősségét, hogy a kisebbségek lojalitására vannak kötelezve államalkotással szemben. Ilyen felfogás mellett pedig, ha a Népszövetség valóságos hatalom lenne, ha rendelkezne az angol tengeri haderej s a le nem szerelt német hadsereg felett, még akkor sem tudna hatékonyan és jóhatékonyan beavatkozni a kisebbségek sérelmeinek orvoslása érdekében. A Népszövetség virtuális hatalma ezzel az állásfoglalással bejépett a lojális-nem lojális, szerelnem szerelt szórakoztató, de meddő játékába.

*

A kisebbségi küzdelem az utódállamok mindegyikében revízió előtt áll. A magyarság az új utakon régi példák után indult el s nem vizsgálta, hogy azonosak-e a küzdelem feltételei s így: követhető-e a példák. Abban nem lehet eltérés, hogy a magyarságnak azt az utat kell választania, melyen elől a legyorsabbban, a legbiztosabban s a legkevésbé áldozat nélkül éri el. Az elindulás évfordulója magunkba szállásra kötelez s a hozott áldozatok s elért eredmények riktó aránytalansága revízióra kötelez.

Mi felvetettük azt a kérdést, mire a magyarságnak kell majd felelnie. A magyarság megnyilatkozásának véleménynyilvánításával most nem akarunk előlre vágni. A magyarság hivatalos képviselője a választások előtt már ugysem vonhatja le a konzekvenciákat. Ez a kérdés reá nézve már ugyis csak a választások után válik aktuálissá.

Bármilyen megrázkódtatással jár is, férfiak médiára kell szembenéznünk kötelességeinkkel. Vétkezik a magyarság ellen, aki szén szavak mántorával festi rózsaszínre a pirkadó eget, mely pedig langyos esőt és hűsítő szellőt ígér. A magyarsággal szemben az vézti el hűséggel és becsülettel kötelességét, aki az igazságra figyelmezteti. S az igazság, ha keserű is, nem mérge, hanem gyógyyszer.

Bacsénics képviselő megszökött

A letartóztatott Radics-párti vezér Olaszországba menekült

Zagrebból jelentik: A splíti ügyességi utasítására — mint a Bácsmegeyi Napló is megírta — néhány nappal ezelőtt a beogradi rendőrség letartóztatta Bacsénics Rude Radics-párti képviselőt, a parlament alelnökét.

Bacsénics összekötőkapocsként szerepelt a Radics-párt és a blekk között, amelynek a tanácskozásain állandóan résztvevő volt az egyetlen horvát parasztpárti képviselő, aki az utóbbi időben még Beogradban tartózkodott.

Bacsénicsét a rendőrség Splíbe akarta szállítani, de a képviselő, susáki jelentés szerint, utközben megszökött és átkelt az olasz határon. Állítólag Finnországban tartózkodik.

A hír még megerősítésre szorul.

Tavaszi Szalon

Beogradi és zagrebi mûvészek kiállítása Suboticán

A jugoszláv piktorában is, amely a háboru után kapott föl, akár csak más nemzetbeliben, igen erősen megnyilatkozik az általános mûvészeti krízis, amely lezárt eredményekkel szemben, a fejlődés új lehetőségeire mutat rá. A különböző európai irányok: expresszionizmus, kubizmus és primitivizmus jötekony forradalma a hazai festômûvészetben is érvényesül és feladja a feladatokat, elindítja a fiatalokat, akik ma már ugyiszólván kivétel nélkül szolálatába állanak annak az internacionális mûvészeti programnak, amely kép helyett manifesztációt, szín helyett formát, kompozíció helyett konstrukciót, egyszóval: új emberi tartalmat, lényegét kíván az eddigi larpurlar helyett.

A Proletni Salon mûvészei, akik itt Suboticán most nyitották meg tárlatukat, egytől-egyik ezt az új mûvészetet képviselik, amely legálább elvben már gyôzedelmeskedett a jugoszláv piktorában. Tizenhatan vannak, valamennyi ismert név, akik már rég tudnak az első stációkon és az első — sikereken. A csoportban a legfigyelemreméltóbb tehetség Bjelics festô, akinek nyolc képe diszítja a kiállítást. Nem lehet elskatulyázni: több mint expresszionista, több mint egy iskola reprezentánsa, határozott, erős mûvészegénység aki a maga vergôdésén keresztül jutott el oda, ahol most van: az eklekticizmusig. Nem kísérletezik, nem próbál utat törni, hanem fegyelmezetten, tudatosan csak alkalmazza azokat az eredményeket, amelyek kétségtelenül — eredmények. Minden túlzástól távol csupán arra törekszik, hogy a teret, a piktori eszközökkel: színnel, formával kitöltse. Közel áll hozzá Tagaglia, aki azonban már szívesebben feladja a formát, hogy annál tisztábban kibangsulvozhassa az

expresszív értéket. Van egy portréja — önmagáról — amely különösen mély, tökéletes revelációja istenadta tehetségének. Sumanovics már kissé balra van tölük: teoretikus, spekulatív piktor, aki a forma elsôbbségét vallja, bár még nem vetette el magától egészen a kolorizálás tradícióit sem. Mindenáron monumentálisra törekszik. A legiobb képe a *Prelija*, amely jól komponált, hatásos. *Manija Trepse* még nem érkezett el társaihoz: a naturalizmust egyszerűsíti le, de nem az impresszionizmushoz, hanem túl rajta: a primitív formák szépségéig. *Gyuro Tiljak* két állatképével és egy csendélettel szerepel. Észre kell venni: tehetség. *Nastasijevics* finom, bensôsleges mûvészete legjobban a *Három asszony* címû képében bontakozik ki. Kár, hogy kis méretûi vásznait az egyébként is rossz világításu terem sötét, barát-

ságtalan szögleteibe dugták. *Krizmanics-Paulics* a leggyöngébb köztük. Grafikus, sablon dolgokkal. A szobrászok közül elsôsorban *Pallavicini* nevét kell fölemlíteni. A *Prima vera* szobra a kiállítás egyik legiobb darabja. Finom és abszolút mûvészettel megcsinált a lány-portréja is. *Stojanovics* különösen lány-figurájával vonja magára a figyelmet. Van néhány reliefje, amelyek szintén becsületre válnak. *Turkali*, Rodin követôje, akinek *Sebesült* címû bronz határos erefû, megrázó. *Ivo Kerdics* tizenkét darab szobrot állított ki. A legérdekesebb, a *Mártir*, amely igen erőteljes mûvészi munka. *Hinko Juhn-tól* *Vodonosa* címû bronz tetszett legjobban: érdemes dicsérni.

A kiállítást hétfôn délelben Györgyevics Dragosláv főispán nyitotta meg nagy közönség előtt, a Városháza vestibülében. (x)

Megnyilt a kisebbségi intézet Bécsben

Seipel előadása a nemzetiség problémájáról

Bécsböl jelentik: Mint ismeretes, az elmúlt évben tudományos intézet alakult Bécsben a nemzeti kisebbségekre vonatkozó adatok feldolgozására. Az intézet, amelyben a bécsi Tudományos Akadémia tagjai, egyetemi professzorok, írók és államférfiak működnek közre, e napokban tartotta első ülését dr. Redlich József egyetemi tanár elnöklése alatt. Elnöki megnyitójában dr. Redlich az intézet feladatát ismertette. A cél e szerint az, hogy megállapítsák mindazokat a kérdéseket, amelyeket a nemzeti kisebbségek problémájának fogalma alatt lehet csoportosítani és feldolgozzák azokat az adatokat, amelyek ismerete a kisebbségi probléma megoldása szempontjából szükséges.

A megnyitó beszéd után dr. Seipel Ignác volt kancellár tartott előadást a kisebbségi kérdésről.

— Ha a kisebbségi kutató —

mondotta Seipel — úgy statisztikai, mint történelmi oldalairól teljes áttekintést nyert az egységes, többségi és kisebbségi nemzetek megoszlásáról és keletkezéséről, akkor a közjogász és a szociológus számára a legértékesebb anyagot nyújthatja, amelynek segítségével megállapítható, vajjon fel lehet-e építeni a békés és az emberi haladás szolgálatában álló világot csupa nemzeti államokból. Ha ez lehetséges, úgy a világbeke szempontjából nagyon érdemes munka lesz, főként akkor, ha a kisebbségi jogot és kisebbségi védelmet a humanitás szempontjából a legkielégítőbb módon lehet nemzetközileg rendezni. Ha azonban a kisebbségi kutatás eredménye más irányú lenne, akkor az ezzel való foglalkozás az emberi fejlődés e tökéletlen és átmeneti periódusára vonatkozólag fog értéket bírni. A világ teljes ki-

elégítéséhez ebben az esetben azonban szükséges lenne az állam fogalmát egyáltalán revízió alá vonni és olyan rendszert keresni, amely a nemzeti közösséget és a természetes gazdasági egységet függetleníti a politikai közösségtől, az államtól.

Az intézetnek, amely kizárólag tudományos értékű adatok gyűjtésével és feldolgozásával foglalkozik, teljes címe: »Forderungsgesellschaft für Statistik des Minderheitvölker (Wien, I. Liebiggasse 5.)

Ujra tárgyalják

a csongrádi bombamerényletet

A fűgyészesség nem tartja perrendszerűnek a szonoki tárgyalást

Budapestről jelentik: A csongrádi bombamerénylet bűnpörénc iratait mint ismeretes a szonoki törvényszékről már fölterjesztették a budapesti ítélőtáblához. Előbb azonban az ítélőtábla mellett működő fűgyészességnél voltak az iratok, ahol gondosan áttanulmányozták a szonoki főtárgyalás egész anyagát és a fűgyészesség a fölmentô itélettel szemben bejelentett összes jogorvoslatokat és föllebbezéseket mind magáévá tette, ezenkívül szokatlanul terjedelmes indítványt fogalmaztak és ezzel együtt küldték meg az iratokat az ítélőtábla elnökségének.

A csongrádi bombamerénylet bűnyüvének föllebbviteli főtárgyalását a budapesti királyi ítélőtáblán dr. Nyiró Géza elnöklésével tartják meg és az ügy előadója dr. Zachyr táblabíró lesz. A fűgyészesség a Szonokon lefolytatott bizonyítási eljárás kiegészítésére tett indítványt. Azt kívánja a vádhatóság, hogy az idôközben lefolytatott újabb nyomozás során keletkezett bizonyítékokat is érvényesítsék a föllebbviteli tárgyaláson, újabb tanukat hallgassanak ki, sôt állítólag a fűgyészesség azt kívánja, hogy az ítélőtábla előtt egész ujra tárgyalják a csongrádi bombatügyet, men a szonoki tárgyalást és az itéletet a bejelentett semmisségi okok alapján nem tartják perrendszerűnek.

TUDJA-E...?

TUDJA-E, hogy Bernard *Partidze*, a *Punch* című angol élelap kitűnő rajzolója, milyen kitűnő tréfát csinált?

A rajzoló körlevelet kapott egy likörgyártól, mely pályázatot hirdetett plakátra. Ezen a pályázaton egyetlen díj volt kitűze, de a likörgyár hangsúlyozta, hogy az összes beérkezett pályaművek az ő tulajdonába mennek.

P-tidze erre a körlevélre így válaszolt:

— Pályázatot hirdetek a világ legjobb likórtéje, de én is csak egyetlen díjat tűzök ki. Nagyon szeretném, hogy ha a tisztelt cég is részt venne ezen a pályázaton. Mindenféle likórfajtából tizenkét tucat üveg küldendő, melyet a bírálóbizottság majd megvizsgál. Azok a likórok, melyek nem fogynak el, természetesen a tulajdonunkban maradnak.

A szállítási költség szintén önöket terheli.

*

TUDJA-E, hogy ma már, mikor vannak mozi-iskolák és újságíró-iskolák is, a belga Csongban elefántvadászó-iskolát is alapítottak?

Az afrikai elefántok elözása, megszelídítése nem olyan könnyű dolog. Fiatal elefántokat kell elfogni, de nem sokat egyszerre, különben elpusztulnak, nem szelídülnek meg. Az elefántvadászó-iskola a következő módszert alkalmazja.

Amikor észreveszünk egy elefántcsordát, a vadásztársaság vezetője közlébe megy, hogy kikémléje, vajjon az ottlévô állatok képesek-e a fogság elfűselésére. Ha igen, felet ad kísérôinek, kik rállónak az anyaelefántra, aztán a többiek odarohannak és elfogják a kis elefántot. A csorda többi elefántjai a tüztôl megriadva, kísérôit elmenekülnek.

Ha az anyaelefánt megdöglik vagy súlyosan megsebesül könnyűszerrel törbe lehet csalni a kisinyét, de ha a sebe súlyos, a kísérlet fölöttébb veszedelmes,

mert dühösen támad az elefántvadászokra.

A vadászok a farkánál fogva ragadják meg a kis elefántot, egyesek ormányát, vagy füleit tartják, aztán egy fához húzzák és odakötözik. Itt lassankint hozzászokik a fogsághoz. Eleinte csak gyerekeket cepel hátán. Járása még ingadozó, jobbra, balra bódorog, úgy hogy azok, kik rajta ülnek, gyakran lepotyognak. Lassankint aztán a beuszulôtték belovagolják. Mult évben az elefántvadászó-iskola tíz elefántot szelídített meg, melyek ma már pamutot visznek hátukon, még pedig tekintélyes mennyiséget, három-négy tonmányit.

Külônben az iskola minden teherszállítását elefántok végzik.

*

TUDJA-E, hogy Bécsben a közönség ma is úgy tudul a törvényszéki tárgyalásokra, mint itt nálunk a színházba, vagy moziba? A régi császárvárosban ôsi hagyomány ez. Izgatja ôket a szerelmi drámák titka, vagy mulattatja az élet sok cifra, csip-csup eseménye, mely ott a maga meztelenségében, kacagató voltában mutatkozik meg. Az utóbbi hetek gazdasági aratással szolgálnak. Se szeri, se száma azoknak a kis jeleneteknek, melyeknél vidámabbat a bohózatok sem termelnek.

Schedy bíró kinc neve gyakran szerepel a törvényszéki rovatban, ezt kérdezte egy vádlottól:

— Volt már büntetve?

— Eddig nem — felelt a vádlott —, de olyan előérzésem van, bíró ur, hogy ma elvesztem büntetlen előéletemet.

A vádlott seifelte nem esalt. Mikor a bíró kilárdette az itéletet, ezt kérdezte tôle:

— Belenyugszik az itéletbe?

— Igen tisztelt bíró ur — szôlt a vádlott —, nem nyugszom bele, mert eddig egészen jól éreztem magam, anélkül, hogy elítéltek volna... Teljesen fölöslegesnek tartom, hogy elítéljenek.

A bécsi közönség, mely lesi az ilyen kiszólásokat, derül, mulat és halotta ráz-

za a törvényhozás komor teremt, Nikola, Montenegró királya, talán helyesen cselekedett, hogy tölgyfa alatt hozta meg patriarkális iteleit. Ott kánu a szabadban nem oly sértô a kacai.

Florisdori bírôja, ki Bécs külvárosának ügyeit intézi, csak nehezen tudja megôrizni komolyságát, mikor minap dönteni kellett egy pörben. Egy uriember jelentkezett elôtte, meg egy villamoskalauz, kit az az uriember lepiszkolt. A kalauz, kit hivatalos kötelessége teljesítésében akadályoztak meg és hordtak le, elégtételért folyamodott a bírósághoz. Úgy keletkezett a pörpatvar, hogy a kalauz, akit különben Edmond Wohliartnak hívnak (szóval stilszerű neve is van), nem engedte fölzállni az uriembert, mert azt mondta róla, hogy részeg.

— Nagyságos bíró ur — tiltakozott a vádlott —, arról én igazán nem tehetek, hogy ilyen buta arcom van és mindenki részegnek néz akkor is, mikor nem vagyok részeg. Tessék csak rámtétekinteni. Ésküszöm önnek, hogy azon az estén szin-józan voltam. A kalauz azt mondta: »Maga nem szállhat fel, maga részeg». Hogy én mit válaszoltam, azt nem tudom.

Erre megkezdôdött a bizonyítási eljárás. A tanúk kiementették, hogy a vádlott csakugyan nem volt részeg, sôt azt is megállapították, hogy arcának sálsátságos bôrgyû kifejezése eddig is több kellémetlenséget okozott neki. A bíró azonban ezt nem vette figyelembe és a vádlottat körülbelül félmillió osztrák korona büntetésre ítélte, talán abban a hitben is, hogy akinek ilyen buta arca van, még villamosra se szálljon. Hogy a vádlott az itéletre milyen buta arcot vágott, arról nem számolnak be a krónikák.

Nem kevésbé érdekes esirke-pör látszódtott le az első kerületi bíróságon is, melynek szenvedô szereplôje Moritz Huschák, ki az Anker-hof kávéház tulajdonosát, Hellert, pörölte be tizenöt osztrákkorona kártérítést követelve tôle, mert egy rendôr segítségével kido-

batta ôt kávéházából.

Tudni kell, hogy a bécsi Anker-hof kávéház a facér, állástalan kereskedelmi utazók tartózkodó helye és akit innen is kidobnak, annak többé nem nõ fi. Heller ur pedig azért, hogy Huschák kiröpítettô kávéházából, elidegenítette feleségétôl is, úgy hogy a jó asszony valókeresetet adott be ellene és közben »sztrájkolt«. Feloség-sztrájkot indított. Ezt állítja a férfi, ki mindezért kártérítést követelt a kávéstól.

A bíró eleinte azt indítványozta, hogy a panaszos vonja vissza panaszát. Erre hajlandó is volt a panaszos, ha a kávéház azonnal kijizeti a tizenötmillió osztrák koronát. Heller védôje kijelentette, hogy egyetlen fillért sem hajlandó fizetni. Legyen tehát igazság.

Az alperes szerint a kereskedelmi utazó föpofozta a kávéház pénztárosnôjét, de a kereskedelmi utazó önrésztesen feleltette ki a bíróság elôt, hogy ez tévedés. Nem ô pofozta föl a pénztárosnôt, hanem ellenkezôleg, a pénztárosnô pofozta föl ôt.

— Nem engedem mellékvágányra terelni az ügyet — szôlt Huschák. — Azért dobtak ki a kávéházból, mert a kávéssal szerzôdést kötöttem, mely felhatalmaz arra, hogy tíz évig látogathatom a kávéházat anélkül, hogy valakit is rendeljek ottan...

Most a bíró azt kívánta tudni, vajjon a kávéész csakugyan elidegenítette-e tôle a feleségét?

— Persze, hogy elidegenítette — szôlt a kereskedelmi utazó. A legsötétebb szinben festett le a feleségem elôt. Azóta pedig a feleségem sztrájkol.

— Hány éves a felesége?

— Ötvennyolc — felelt a kereskedelmi utazó szerénven.

— Szóval nem mai gyerek szôlt a bíró. Erre oly röhögés tört ki a teremben, hogy a tárgyalást félbe kellett szakitani és a bíró felperest és alperest elküldte.

Az itélet jogerôs.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Közel két esztendeje, hogy a Madách-centennáriumot a kolozsvári magyar színtársulat »Az ember tragédiája«-nak előadásával akarta megünnepelni. Az előadás estjén, a rendőrprefektus közölte Janovics Jenő igazgatóval, hogy a belügyminiszter az előadást betiltotta azzal az indoklással, hogy az előző napokban a Marosvásárhelyen történt előadás alkalmával a forradalmi jelenetben a közönség együtt énekelte a Marsellisset az előadókkal. Janovics kijelentette, hogy hajlandó az előadásból az egész forradalmi jelenetet kihagyni, de az előadást a rendőrprefektus még így sem engedélyezte. A magyar sajtó felajánlására közbelépett Goga Oktavián, a tragédia román fordítója, a belügyminisztériumot azonban a betiltás visszavonására ő sem tudta rábírní. Nemrég Jorga darabját adták Kolozsvárról, a magyar színházban és az előadás alkalmával a kiváló tudós meglátogatta Erdély fővárosát. Janovics igazgató elmondta »Az ember tragédiájának betiltása körülményeit a híres román tudós, aki rendkívül megütközött a kulturrelles cselekedeten és megígérte, hogy erélyes lépéseket fog tenni a betiltás visszavonására. A román tudós intervenciójának sikere is volt: a belügyminiszter engedett és visszavonta a bestialis rendelkezését, amiről a román kultuszminiszter a következő táviratban értesítette a kolozsvári Magyar Színház igazgatóját: »Örömmel értesítem, hogy a belügyminisztérium visszavonta azt a rendelkezést, amellyel Madách »Ember tragédiájának« előadását betiltotta. Lepedatu miniszter.« A távirat híre nagy örömet keltett az erélyi magyarság körében.

*

Nagy vihart vetett Tatarescu államtitkár. Nyilatkozatára, amelyet mi is közöltünk, az erélyi Magyar Párt nevében Ugron István elnök hosszabb hivatalos nyilatkozatot tett, amelyben többek közt a következőket mondotta: »Tatarescu miniszter ur azon állításának is is határozottan ellentmondok, hogy a Magyar Párt minden román kormány-nyal szemben támadó álláspontra helyezkedik. Mi eddig is kerestük a megértéshez vezető kapcsolatot, a vezetőség már kétszer felvette a tárgyalásokat a kormánnyal, melyek azonban, sajnos sikerre nem vezettek s melyek nem a pártvezetőség hibájából nem lettek újra felvéve. A Magyar Párt minden olyan kormányt, valamint minden olyan román pártot támogatni fog, mely jogainkat tiszteletben tartja, jogos aspirációinkkal számol, mely megélhetésünk és kulturális fejlődésünk lehetőségét előmozdítja: a liberális pártnál azonban legnagyobb sajnálatunkra ezt nem találtuk. Az uralkodó kormány-szellem nem keresi a megértést, a méltányosságot a kisebbségekkel szemben; a nemzeti szellem minden, még legártatlanabb megnyilvánulását is államellenes irredentizmusnak minősíti. A mai kormánytól megértést, elismerést nem várhatunk, de várhattunk volna több tárgyalósságot és méltányosságot — és nem minden alappéltűli támadásokat, aminőkben Tatarescu miniszter ur minket részesített.«

*

Goldis nyilatkozata körül is nagy a kavargóság. A magyar sajtó támadásaira, a nemzeti párti vezér most újból referált és előállt ismét azokkal a vádakkal, hogy a magyarság nem lojális és nem állami. »Nem vagyunk elég intrazigensck — mondotta — a kávéházban a pincérekkel magyarul beszélünk. De az államnak is jó románnak kell lennie, ne adjanak licencet a zsidó kereskedőknak. Kötelezzék az iparosokat és kereskedőket arra, hogy csak az állami inasotthonokból vehessenek fel inasokat. Szabadítsanak meg bennünket az ezer és ezer piécától, akik kiszívják a velőn és bajtűncselkkel elcsufítják városainkat

és akiknek autóiktól mi már alig tudunk járni az utcákon. A kisebbségek ügyét mi megoldottuk Gyulafehérváron és a békeszerződésben. Még le akarom szögezni ez alkalommal, hogy a gyula-

fehérvári pontokat csak a lojális kisebbségekkel szemben akarjuk alkalmazni. Azokkal, akik határaink megbontására törekednek, nem fogunk soha szóba állni.«

Az ötös tanács a Károlyi-vagyon elkobzásáról

Franciaország és a kisántant diplomáciai közbelépést sürget, az angol és olasz megbízott ellenzi

Párisból jelentik: Az ötös tanács *Barhou* elnökle alatt bizalmas megbeszélés keretében most foglalkozott a válasszal, amelyet a magyar kormány adott a hatalmak figyelmeztetésére s amely szerint a békeszerződés értelmében a Károlyi-vagyon elkobzása Károlyi Mihály háborúalatti politikai működése miatt megengedhetetlen.

A magyar kormány, mint ismeretes, azt válaszolta, hogy a bírói eljárásra nem gyakorolhat befolyást. Az ötös tanács bizalmas megbeszélése, amely ezzel a válasszal foglalkozott, nem volt kötelező jellegű s csak azt a célt szolgálta, hogy a kiküldöttek álláspontjukat ismertessék. A megbeszélésen az angol és olasz delegátus arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kérdés nem aktuális s annak érdemi tárgyalása annál kevésbé volna célszerű, mert a maguk részéről ebben az ügyben a magyar kormányt többet megkeresni nem kívánják.

Franciaország és a kisántant delegátusai éppen ellenkezőleg, úgy

ítélték meg a helyzetet, hogy a trianoni békeszerződés 76. pontjának megsértése forog fenn, miért is diplomáciai közbelépésre van szükség. Mivel teljesen ellentétes volt a delegátusok véleménye, egyelőre a kérdést tovább nem fejtegették, hanem elhatározták, hogy egy későbbi időpontban január végén vagy február elején visszatérnek az ügyre és pedig rendes értekezlet keretében.

A helyzet most már az, hogy mindkét álláspontnál egyforma számú szavazatról lévén szó, az elnök döntésétől fog függni, hogy az ötös tanács milyen határozatot hoz. Az elnök — bár francia — és így logikus lenne, hogy a francia megbízott álláspontját tegye magáévá, — annyira önálló hatáskörrel rendelkezik, hogy szavazatát saját egyéni belátása szerint vetheti a serpenyőbe. *Barhou*, aki nem a *Herriot*-kormány expone, ezidő szerint teljesen elzárkózik minden olyan nyilatkozattól vagy ténykedéstől, amely a legkisebb világosságot is derítené fölfogására.

Elsimul a részleges kormányválság

A belügyminiszter visszaadta a zagrebi „Novosti“ kolportázs-jogát

Beogradból jelentik: Pasic miniszterelnököt a hétfői napon a kormány tagjai közül többen felkeresték és hosszasan tanácskoztak vele.

A miniszterelnök különösen behatóan tárgyalt *Stojadinovic* pénzügyminiszterrel és *Makszimovic* Bózsó belügyminiszterrel. A pénzügyminiszter hír szerint a nyugdíjasok részére megállapított husz millió dinár segély felemelésének és kiutalásának kérdésében tanácskozott a miniszterelnökkel. A kormány még az elmúlt hónapokban a nyugdíjasok részére szavazta meg az összeget, amelynek kiutalását, miután a költségvetésben nem volt rá fedezet, a legfelsőbb állami számvevőszéktől kérte. Az állami számvevőség azonban a kiutalást megtagadta, mire a kormány újból kérte az összeg kiutalását. Miután most már az állami számvevőség a kérelmet nem tagadhatja meg, a nyugdíjasok rövidesen megkapják fel-emelt segélyüket.

Nincsićs hivatalában

Nincsićs külügyminiszter bánt agitációs utjáról visszaérkezett Beogradba és hétfőn fogadta *Spalajkovic* párisi jugoszláv követet, aki, mint ismeretes, a radikális-párt travniki listavezetője. *Spalajkovic* este a külügyminiszterrel való tanácskozás után elutazott kerületébe, hogy a választási mozgalmat a helyszínről irányíthassa.

A politikai világ érdeklődését

az a konfliktus foglalja le, amely *Surmin* kereskedelmi miniszter és a *Pribicsevics*-párti miniszterek között tört ki. Különös feltűnést kelt politikai körökben a radikálisokhoz közelálló *Vreme* kommentárja *Surmin* nyilatkozatáról és általában a politikai helyzetről. A lap a következőket írja:

„A kormányban kitört egyenetlenségek különös jelentőséget nyernek azáltal, hogy közvetlen a választások előtt állunk és most nagyon nehéz lenne megoldani a kormányválságot, ha arra kerülne a sor. Ha a válság csak *Surmin* és *Drinkovic* minisztereknek a kormányból való kilépésére szorítkoznék, akkor nem következnenek be rázkódtatások és a kormány nagyobb zökkenő nélkül folytathatná a választások előkészítésének munkáját. Ha azonban a válság nagyobb méreteket öltene és felvelődne az a kérdés, hogy a független demokraták benn maradhatnak-e a kormányban, akkor a válság sokkal komolyabb volna és nagyobb rázkódtatásokra vezetne a választási hadjáratban, sőt valamelyes mértékben befolyásolná a választások eredményét is. Egy szélesebb válságnak ép e súlyos következményei miatt azt hiszik, hogy még sem fog erre sor kerülni, sőt biztosra veszik, hogy minden módon igyekezni fognak azt elkerülni.“

A *Vreme* ezután rámutat arra, hogy az ellenzék, különösen a *Davidovic*-párt soraiban milyen

örömet keltenek a részleges kormányválságról szóló hírek, bár a párt józanabb vezetői nem tulajdonítanak az esetnek nagy fontosságot. Mégis remélik ők is, hogy *Surmin* és a *Pribicsevics*-párt konfliktusa könnyen fejlődhetik a radikális-párt és a független demokraták konfliktusává, amely esetben *Pribicsevics*ek kilépnének a kormányból és a radikálisok egyedül vezetnék a választást.

Spalajkovic követ

nyilatkozata a Temps-ban

Párisból jelentik: *Spalajkovic* Miroszláv, a S. H. S. állam párisi követe hosszabb időre elhagyta Franciaországot, hogy otthon, ahol képviselőnek jelölték, részt vegyen a választási küzdelemben. Elutazása előtt *Spalajkovic* nyilatkozott a *Temps* számára és kijelentette, hogy a február 8-iki választások eredményétől függ az ország belső békéje, nyugodt fejlődése, valamint a Balkán és egész Középeurópa békéje.

A továbbiakban kifejti, hogy a radikális-párt célja a belső béke, a szövetségesek iránti hűség megóvása és a nemzetközi szerződések tiszteletben tartása, míg *Radics* pártjának nem ez a célja. Végül még a következőket mondotta *Spalajkovic*:

— Mi valóban demokratikus ország vagyunk, valamennyi polgárnak egyforma jogai vannak, de mindenkinek tisztelnie kell a törvényeket. Ha a volt osztrák-magyar alattvalók titokban összeesküvéseket szönek az állam ellen, sőt nyíltan tüntetnek a Habsburg-monarchia visszaállítására irányuló ragaszkodásukkal, akkor nem lehet másképpen bánni velük, mint azokkal az elzászi németekkel, akik a versaillesi szerződés másnapján is pángermánok akartak maradni. Hasonlóképpen nem tudjuk elviselni többé a bolsevik agitációt.

A Novosti kolportázsát visszaadták

Az esti órákban az a hír terjedt el beogradi politikai körökben, hogy *Makszimovic* Bózsó belügyminiszter a zagrebi *Novosti* kolportázs-jogát, amelyet néhány nappal ezelőtt *Wilder* államtitkár megvont, ismét engedélyezte. A hírt később *Makszimovic* Bózsó belügyminiszter is megerősítette.

A *Novosti* kolportázs-jogának visszaadása *Surmin* miniszter kívánságára történt, aki legutóbbi nyilatkozatában sérelmezte *Wilder* államtitkár intézkedését. Ellenzéki körökben úgy tudják, hogy a *Pribicsevics*-párti *Wilder* államtitkár távozni fog ebből az ügyből kifolyólag. A horvát miniszterek és a kormány többi tagja között fölmerült nézeteltérés ezzel alkalmasint simán elintéződik.

Az új vajdasági szavazóhelyek

A választásokat intéző állami bizottság — mint már jelentettük — legutóbbi ülésén felemelte a vajdasági szavazóhelyek számát. Az állami bizottság a következő községekben állított föl új választási helyeket: A délbácskai *Franzfeld* községben, *Sekics* községben (ahol most már két választási hely lesz), *Priglevica-Szvetivánon* (ahol szintén két választási hely lesz és *Járek* községben). Valamennyi új szavazóhely felállítására a német-párt kívánságára történt.

CIRKUSZ

A jövő háboruja

„Nemcsak a férfiak hadkötelesek, hanem az asszonyok is. Egyáltalán nem tartom lehetetlennek, hogy 30-40 éves háborúk lesznek és bizony ebben az esetben megtörténhetik, hogy kiadjuk az utasítást: ennyi és ennyi éves katonára van szükségünk, tessék róluk gondoskodni.” (Nollet francia hadügyminiszter nyilatkozata legutóbbi benyújtott törvényjavaslatáról.)

Tekintettel arra, hogy, amennyiben Nollet hadügyminiszter ismeretes javaslata törvényvé válik, elkerülhetetlen lesz már a legközelebbi jövőben az újabb világháború, mert a többi államok törvényhozása is követi majd a francia példát, ami azt fogja eredményezni, hogy az emberiség jelentékeny többsége egyszerre dühös militaristává esad fel, mondom, tekintettel erre, szükségesnek tartom már most ismertetni, melyek lesznek a hadviselés terén mutatkozó legfontosabb újítások:

1. Mindenekelőtt nemcsak a férfiakat, hanem a nőket is fogják sorozni, pótsorozni, pótpótsorozni és pótpótpótsorozni. Ezúton ajánlkozom a legfelsőbb hadvezetőségnek sorozóbizottsági elnöknek.

2. Az egyenjűség eltöröltetik. Minden férfi második feleséget kap a hadvezetőségől háborus pótlék (Kriegszulage) gyanánt.

3. Önkéntesnek jelentkezők nem egyévi, hanem mindössze kilenc hónapi katonai szolgálatra kötelezettek.

4. Azok a legénységi állományba tartozó nők, akiknek a katonáskodás megtetszik, bezupállhatnak és mint továbbsholgozó altisztek (Dienstboten) maradnak a hadsereg kötelékében. Érettségi bizonyítvánnyal rendelkező hölgyek, a kik letették a tiszti vizsgát, a tartalék-ból átléphetnek tényleges szolgálatba, ha célra kiküldött tizenkéttagú bizottság megállapítja, hogy nem viselkedtek rezerváltan a fajfentartással megbízott férfikatonákkal szemben és a szolgálati szabályzatban előírt aktivitást kifejezték.

5. Nagyon randa nők a sorozáson alkalmatlannak minősítendőek, illetőleg segédszolgálatra — szülésznőknek — osztandók be.

6. A katonai szolgálatra kötelezett nőkből külön ezredék alakítandók. Ujjoncok egy hétre legénységi iskolába kerülnek, ahonnan tan-századokba vezénylik őket. Asszonyok kiképző-altisztekként alkalmazandók a regruták oktatására. A menetelés begyakorlására nem helyezendő súly, elég ha az ujjoncok sétálni tudnak és sarkon fordulni: a lépések közül a jobb lábbal való teljesen elhanyagolandó, fő, hogy a nő-katonák a ballépést ismerjék. A vezénylés állományon történik, kivéve a »nieder-auf«-ot, amely már így ment át a köztudatba. A női ezred kivonuláskor ezt a ballépést éneklék: »Zsindelyezik a kaszárnya tetőjét, — Mind elvitték a leányok elejét.«

7. A fegyvergyakorlatok végeztével az egész női ezred hadikórházba kerül, ahol — biztonság okából — nem Schwesterek, hanem Bruderek végzik az ápolást.

8. A hadügyminisztérium kinevezi Bäcker Béby vezérezredest utánpótlási főnökké.

9. A női ezred kötelékébe tartozó katonai személyek nem viselnek egyenruhát, hanem — nehogy külsejüknek a katonai utánpótlás következtében beállott változása miatt sértő inszINUÁCIÓKNAK legyenek kitéve — nyakukba akasztva táblát hordanak kétféle felirással: »Hadviselő.« (Legénységi állományu egyének.) »Hadiállapot.« (Tiszti állományu egyének.)

10. Az elmúlt háborúban a férfiak közül azok, akiket általános testi gyengeség miatt kiszuperáltak, otthon maradtak és az egészségesek kerültek a front-ra. Ez a férfi-katonaságnál a jövőben,

tekintettel az utánpótlás feladataira, fordítva lesz. A katonaszökevények és egyéb lógósok a rendőrség által letartóztatandók és utánpótlás céljaira felhasználandók; büntetésül női népfőlkélszázadokhoz osztandók be szolgálatéltelre.

11. A női népfőlkélok hálából ikreket tartoznak szülni.

12. Hármás ikrek után az anyát fölfőttes parancsnoksága arany vitézségi

éremre terjeszti elő.

13. Azok a hadseregszállítók, akik papírtalpu bakancsot hűfálnak, életfogytiglani fegyházra ítéltetnek. Azok az anyák, akik tudtalpu gyereket szülitanak a hadseregnek, szintén.

14. Azok a besorozott nők, akik jogtalanul kivonják magukat a katonai szolgálat alól, a hadbíróság ítéletéhez képest agyba, vagy főbe lövetnek.

dió

Az amerikai szenátus elítéli a párisi megállapodásokat

A külügyi bizottság szerdán foglalkozik Johnson indítványával

Newyorkból jelentik: A szövetséges pénzügyminiszterek párisi konferenciájának megállapodása és Clementel pénzügyminiszter kommentárja az Egyesült-Államok közvéleményét nagyon nyugtalanítja. A szenátus körében különösen erős a felháborodás és általános az a felfogás, hogy az Egyesült-Államok kormányja eléri attól a hagyományos politikától, amely jelszavául tűzte ki, hogy Amerika távol tartja magát az európai bonyodalmaktól. Ez a felháborodás ki-robbant a szenátus legutóbbi vitájában, mikor Johnson szenátor határozati javaslatot nyújtott be, hogy a kormány terjessze a szenátus elé a párisi megállapodás teljes szövegét. A szenátus a külügyi bizottsághoz utalta Johnson javaslatát, amely azt szerdán fogja tárgyalni. Minthogy Borah szenátor, a külügyi bizottság elnöke, ugyanezen a vé-

eménnyel van, nyilvánvaló, hogy a bizottság magácvá fogja tenni az indítványt.

A képviselőházban is hamarosan nehézségei fognak támadni a kormánynak, amennyiben Fish, Newyork egyik kerületének képviselője, indítványt jelentett be, amelyben azt követeli, hogy a washingtoni kormány szólítsa fel Franciaországot, hogy tegyen javaslatot arra nézve, mi módon kívánja az Egyesült-Államokkal szemben fenálló tartozásait törleszteni. Az indítvány körül nagy kavargodás várható, mert sokan fölöslegesnek tartják, különösen mivel az államadóságokat ellenőrző bizottság határozata óta senki sem gondol a francia tartozások elengedésére, amellelt vállal kötelezettséget a kormány is, sőt időközben megállapította a francia háborus tartozások végösszegét.

Eltemették a Lederer házaspár áldozatát

Politikai letartóztatások Pozsonyban a Lederer-üggyel kapcsolatban

Budapestről jelentik: A meggyilkolt Kodelka Ferencet vasárnap délután temették el a kíváncsiak ezreinek részvétele mellett. A rendőrség rendkívüli nagy készültséggel vonult ki a hosszú kordonokkal már a szertartás megkezdése előtt is alig tudták visszatartani a közönséget a ravatal helyétől. Kodelka maradványai drága ércokorsóban voltak elhelyezve és a ravatalt valósággal elborították a koszorúk.

Botrány a temetésen

A szertartás után egy rendőrtiszt hangosan felszólította a közönséget, hogy mindenki távozzék a koporsó mellől. A tömeg nem hallgatott a felszólításra, hanem átszakította a rendőrkordont. Életveszélyes tolongás keletkezett, amelyben hangos lármával és szóváltással vett részt a több ezernyi tömeg, úgy, hogy a rendőrség — amely közben erőitést kapott — csak a legnagyobb nehézséggel tudta a rendet helyreállítani.

A sírnál a gyászoló család barátja, Kronstein József, a Hadigondozottak Országos Szövetségének fő-tisztviselője mondott beszédet.

— Ha van még lelkiismerete a társadalomnak — mondotta többek közt — ezt az örvényt meg kell állítani, érvényesülnie kell az igazi krisztusi szeretetnek. Ez a kívánság iakad föl szívünkben, amikor egyenruhába bújtatott emberi szörny és a gyöngébb nemhez tartozó, magát nőnek nevező szörnyeteg nem is kincsekért, rongy kis földi iavakért olyan kegyetlen gyilkosságra volt képes, amire alig találunk példát.

A temetés befejezése után az ezrekre menő kíváncsi tömeget a rendőrség csak a legnagyobb erőfeszítések árán tudta eltávolítani a temetőből.

Letartóztatások Pozsonyban

A pozsonyi rendőrség nyomozásában érdekes fordulat állt be. A Lederer-üggyel kapcsolatban a pozsonyi rendőrség politikai osztályának detektívjei már az elmúlt hét

szerdáján házkutatást tartottak több olyan pozsonyi fiatalember lakásán, akik a bolsevizmus után magyarországi különítményekben szolgáltak.

A pozsonyi rendőrségen Benda rendőrtanácsos, a politikai osztály vezetője, irányítja a nyomozást és a szerdai házkutatások után négy letartóztatást is eszközölt a legnagyobb titokban. Az egyik letartóztatott Tichy György magánhivatalnok, akinek anyjánál, Tichy Tivadarnénak Juszti-sor 13. szám alatti lakásán házkutatást tartottak, föl-kutatták a 26 éves Tichy Györgynek, aki a Winter Hermann szénkereskedő cég könyvelője, teljes levelezését, Tichy Györgyöt átadták az államügyészségnek. A pozsonyi nyomozás megállapította, hogy Tichy Ledererrel szoros nexusban volt és hogy Lederer a Prónay-különítmény részére kémiszolgálatot is teljesített Pozsonyban.

Azt is megállapította a pozsonyi nyomozás, hogy Lederer Gusztávnak nagy része van abban, hogy három évvel ezelőtt Budanesten a katonai bíróság kémkedésért kivégeztette Somlyay Gábor pozsonyi fiatalembert. Somlyay, a volt tartalékos honvéddadnagy, 1922 júniusában rövid tartózkodásra Budapestre utazott, ahol följelentés alapján kémkedés gyanúja miatt letartóztatott, átszállították a Margit-körúti katonai fogházba, majd nemsokára hadbírószági ítélet alapján kémkedés miatt halálra ítélték.

Érdekes, hogy ebben a pörben Somlyay ellen Lederer Gusztáv volt a koronatanu. A pozsonyi rendőrség most azzal is gyanúsítja, hogy az ő följelentésére tartóztatott le és végezték ki több pozsonyi fiatalembert kémkedés vagy pedig kormányzósértés miatt Magyarországon.

Lederer Gusztáv teljes beismerő vallomása a katonai ügyészségen

A vizsgálatot eddig rendkívül megnehezítette, hogy a gyilkos Lederer Gusztáv csendőrfőhadnagy-

nak a katonai ügyészségen tett vallomását eddig még nem hozták a polgári hatóságok tudomására és így mindnagyobb hézagok mutatkoztak a katonai és polgári nyomozás között. Ezért az ügyészség érintkezésbe lépett a katonai nyomozás vezetőivel és ennek a megállapodásnak eredményeképpen a katonai ügyészség hétfőn megküldte az ügyészségnek Lederer Gusztáv első vallomási jegyzőkönyvét, a melyben a gyilkos csendőrtiszt a következőket mondja:

— Kodelka Ferencet én gyilkoltam meg, feleségem segítségével és az ő felbujtására. Nem bírtam tovább az asszonnal, pénzt, pénzt és újra pénzt követelt. Feltékenységi jelenetekkel zaklatott állandóan, idegeim teljesen felmondták a szolgálatot, nem látam tovább. Pedig az én idegeim vasból vannak, hiszen súlyos és nehéz időkben teljesítem szolgálatot a Prónay-különítménnyel. Az este, amikor a gyilkosság történt, amugyis megbomlott idegeim teljesen összezavarodtak. Feleségem biztatott, mondván, hogy Kodelkánál van a pénz, de egy másik dolog is hozzájárult a gyilkosság elkövetéséhez. Én kimentem a szobából, az asszony bent maradt. Amikor egy percre benéztem a szobába, ott láttam az asszonyt a divánon Kodelka mellett fekvő. Ez a kép teljesen felborította lelki egyensúlyomat és amikor az asszony kiment a szobából és Kodelka már aludt, közvetlen közélről revolve-remmel hátkétségbe létem. Kodelka azonnal meghalt, feleségem néhány perc múlva berohant a szobába és ő vette fel egy lavórra Kodelka kiemelt véré. A hulla feldarabolását ketten végeztük. Fivérem, Lederer Sándor, ebben nem segített. A feldarabolt és bőröndökbe rakott hullarészeket azután hárman vittük ki a Dunaparra. Fivérem nem tudta, mi van a bőröndökben, amelyek egyrészt a Dunába borítottuk.

Ujabb terhelő bizonyítékok vannak Lederer Sándor ellen is. Az ügyészségen most tanulmányozzák azokat a leveleket, amelyeket Lederer Sándor bátyjához és szüleihez intézett és amelyek rendkívül súlyos adatokat tartalmaznak ellene.

Elbocsátották

a belacrkvai főkapitányt

Megtagadta egy belügyminiszteri utasítás végrehajtását

Belacrkváról jelentik: Nagy feltűnést keltett a városban a belügyminiszternek az a távirati intézkedése, amellyel Britvis Ivó rendőrfőkapitányt azonnali hatállyal felmenti állásától. A főkapitány a távirat vétele után nyomban átadta hivatalát a helyettes főkapitánynak.

A főkapitány hirtelen távozásának érdekes előzményei vannak. E napokban ugyanis a helyettes-belügyminiszter telefonon felhívta a főkapitányt és utasította, hogy Povolni Jócó beográdi újságíró, aki akkor Belacrkván időzött ott lakó szüle-nél, tartóztatassa le. A főkapitány írásbeli utasítást kért és táviratban közölte a belügyminisztériummal, hogy a parancsot csak írásbeli utasításra teljesíti. Még aznap este maga a belügyminiszter hívta a telefonhoz a főkapitányt és meghagyta neki, hogy fogadjon a letartóztatást és kísértesse Povolnit Beográdba. A főkapitány azonban nem tágitott attól az álláspontjától, hogy a letartóztatást csak írásbeli utasítás alapján hajtsa végre. Másnap aztán megjött a belügyminiszter távirati intézkedése, hogy a főkapitány azonnal adja át hivatalát helyettesének.

Hír szerint a belacrkvai radikális párt küldöttséget meneszt a belügyminiszterhez azzal a kéréssel, hogy Britvis Ivó főkapitányt helyezze vissza állásába.

Egy csikágói milliost megmérgezett a gyámja

Esküvő helyett — halál

Csikágóból jelentik: Amerika lakosságát tavaly hónapokon át tartotta izgalomban a két fiatal csikágói milliost fia gyilkossági bűnyege. A két elvetemedett ifjú mögött már örökre bezárult a feyház kapuja s már egy másik gyilkosság foglalkoztatja a közvéleményt. Ez a gyilkosság Newyorkban történt, de áldozata csikágói születésű. A bűneset azért kelt ismét rendkívüli feltűnést, mert úgy az áldozat, mint a gyilkos ismét az előkelő polgárság sorából került ki. A meggyilkolt ember Mac Clintock fiatal milliost, akinek tragédiáját fokozza az a körülmény, hogy vőlegény volt és akit minden valószínűség szerint a nevelőapja tett el láb alól méreggel.

Az elmúlt nyáron a fiatal Mac Clintock megismerkedett egy Claire Pope nevű feltűnően szép, teljesen vagyontalan csikágói leánnyal, akibe haldiosan beleszeretett. Megkérte a kezét, a leány igent mondott és a fiatalok eljegyezték egymást, de házasságuk elé akadály gördült, mert a vőlegény még kiskorú volt. Shepher nevű gyámja pedig megtagadta beleegyezését a házassághoz.

Az ifjú azonban állta szavát és várt, meri ugyanis közeledett a nagykorúság ideje. Ezt a napot azonban nem érte meg, mert két nappal előbb hirtelen meghalt. Csikágóban lakó menyasszonyát nem is értesítették a halálesetről, őt pedig a legnagyobb csendben temették el Newyorkban.

A menyasszony boldogan készülődött Csikágóban az esküvőre, egy barátja megmondta neki, hogy meghalt a vőlegénye.

A vizsgálat megindult és mindjárt az elején rendkívül terhelő adatok merültek föl a gyámapa ellen, aki a fiatalembert néhány nappal a halál előtt rábirta arra, hogy végrendeletet készítsen és a Shepher-családot tette meg általános örökösévé. Shephert és feleségét a newyorki rendőrség azonnal letartóztatta, az államügyészség pedig elrendelte a holttest exhumálását. A törvényszéki vegyészek szakvéleménye még nem ismeretes ugyan, de majdnem bizonyos, hogy Shepher gyilkolta meg méreggel a gyámfát és valószínű, hogy az asszony is bele volt avatva a dologba. Shepher különben régebben droguista volt és így jól ismerhette a mérgeket.

Nemzetközi bizottság foglalkozik a magyar kormány és a szocialisták paktumával

Bécsből jelentik: A szocialista munkásinternacionálé minapi brüsszeli ülésén foglalkozott a magyarországi szociáldemokrata-párt kebelében legutóbb felmerült ellentétekkel. Az ülésen Peidl Gyula magyar delegátus ismertette a magyarországi szociáldemokrata-párt helyzetét; elmondta, hogy a párt tagjainak nagy része élesen szembefordult a verekedőkkel, amióta a Bethlen-kormánytól kötött paktumot nyilvánosságra hozták. A végrehajtóbizottság határozatait a munkásinternacionálé titkársága átiratban közölte a magyarországi szociáldemokrata pártvezetőséggel. A határozatok az Arbeiter Zeitung értesülései szerint a következők:

A végrehajtóbizottság egyhangúlag elhatározta, hogy bizottságot küld ki, amely feladatulja a szociáldemokrata-pártnak ama nehézségek tisztázása és elhárítása céljából, amelyek legutóbb abból a hírből keletkeztek, hogy a szociáldemokrata-párt mezállapodásra lépett gróf Bethlen István kormányával, és méginkább kiélesedtek, mikor a paktum szövege

nyilvánosságra jutott. A végrehajtóbizottság bizik benne, hogy sikerülni fog a magyar munkásmozgalom terén, amely olyan súlyos nehézségekkel dolgozik, a szakadást elkerülni s ezért felszólítja a magyarországi szociáldemokrata-pártot, hogy az ezirányban megkezdett tárgyalásokat szüntesse be mindaddig, míg a kiküldött bizottság befejezi munkáját. A végrehajtóbizottság ennek a bizottságnak tagjaiul kiküldte Louis de Brouckere (Belgium) és

Tom Shaw (Anglia) elvtársakat és felkéri a magyar pártot, hogy a maga részéről is jelöljön ki egy tagot bizalmiférfi gyanánt, aki egyenjogú tagja lesz a kiküldött bizottságnak. Hasonló tagot kíván a végrehajtóbizottság a magyar párt ellenzéki részéről kiölölendő megbízottak is biztosítani.

A munkásinternacionálé bizottsága a legközelebbi napokban Budapestre utazik és megkezdzi tárgyalásait a magyar szociáldemokraták vezetőivel.

A nagy hatalmak Németországot válaszra se méltatják

Halogatják Németország fölvetelét a Népszövetségbe

Londonból jelentik: „A nagy hatalmak hallgatásának titka” címen a „Westminster Gazette” munkatársa arra figyelmeztet, hogy a Népszövetség legutóbbi ülésén biztatták Németországot és unszolták, hogy kérje felvételt, mert a nagy hatalmak részéről támogatásra számíthat és Herriot is szükségesnek tartotta jelezni, hogy Franciaország nem fog akadályt gördíteni a német birodalomnak

a Népszövetségbe való fölvetele elé.

Ezzel szemben a német birodalmi kormány minden egyes hatalomhoz jegyzéket intézett, amelyben a Népszövetségbe való felvételének kérése előtt tisztázni kívánta a maga helyzetét s ugyanígyen értelemben a Népszövetséghez is memorandumot intézett, de választ sehonnán sem kapott, holott már négy hónap telt el.

A feldarabolt menyasszony

Bestiális gyilkosságot követett el egy angol földbirtokos

Londonból jelentik: Borzalmas gyilkosságnak jött a nyomára a londoni rendőrség. A bestiális gyilkosság a legújabb gyilkosságok mintájára a hullafeldarabolásával végződött ismét és a büntény érdekességét növeli, hogy szereplői ismét intelligens emberek.

A londoni rendőrséghez már néhány nappal ezelőtt jelentés érkezett, hogy Elsi Lecameron londoni gépirónő egy feltűnő szépségű fiatal leány nyomtalanul eltűnt. A rendőrség azonnal megkezdte a nyomozást az eltűnt gépirónő után, azonban az eddig nem

vezetett eredményre. Legutóbb bizalmas jelentés érkezett a rendőrséghez, amely szerint Elsi Lecameron egyben járt Morman Thoru jómódu földbirtokossal és gyakran volt ennek vendége London mellett fekvő gazdaságában. A házkutatás meglepő eredménnyel végződött: egy tyukretrechen zsákba rejtve megtalálták a fiatal leány feldarabolt holttestét. A nyomozás megállapította, hogy Morman Thoru gyilkolta meg menyasszonyát, akinek feldarabolt hulláját már néhány napja rejtgette a bestiális gyilkosságot megelőzőleg.

Az egy hold föld kisorsolása

Roth Melania postatitkárviselőnő nyerte meg a jutalmat

Vasárnap féltizenkettő előtt már érdeklődőkkel volt tele a szubotici Kereskedelmi Egyesület olvasó terme. Pontban féltizenkettőkor megjelent dr. Manojlovits Vladisláv kir. közjegyző s felolvasta a jegyzőkönyvet, amely szerint 1925 január 17-én megjelent nála a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalának képviselőtében Fenyves Lajos igazgató s átadta az előfizetők jegyzékét, kiegészítve azok névsorával, akik a kiadóhivatal által kért példányok címlapjait felmutatták. Ugyanakkor átadta a kiadóhivatal megbízásából az összes előfizetők neveit tartalmazó egyforma nagyságu és színű cédulákat.

A királyi közjegyző a felvett jegyzőkönyv szerint konstataálta, hogy minden igényjogosult neve rajta van a cédulákon s a cédulákat tartalmazó borítékokat közjegyzői pecsétjével lezárta.

A lezárt borítékokat vasárnap délután a közönség előtt egyenként nyitotta fel a királyi közjegyző, a bennük lévő cédulákat összehajította, összekeverte és felszólította Juszko Etelka urleányt, hogy az urnába elhelyezett cédulák közül egyet húzzon ki.

A publikumon izgalmas várakozás lesz urrá, amikor Juszko Etelka benyul az urnába, kihuz egy cédulát s átadja a kir. közjegyzőnek.

A közjegyző kihirdeti, hogy az egy hold föld nyertese

Roth Melania

veliki-beckerski előfizető.

A nyertes a beckerski posta alkalmazottja, négy év óta előfizetője a

Bácsmegyei Naplónak. A sorsoláson természetesen nem volt jelen, a közönség távollétében éljenezte meg, a kiadóhivatal pedig nyomban telefonon közölte a beckerski postahivatallal a hírt, Roth Melania vasárnap 11 óráig volt hivatalban, mikor a sorsolás megtörtént, már hazament. Utánna küldtek a lakására s tudatták, hogy kiszagda lett, egy hold szubotici földet kap.

*

Az első sorsolás után a kiadóhivatal véglegesen megállapította a következő sorsolás feltételeit.

Eszerint 1925 május 21-én, áldozó csütörtök napján, három jutalom kerül kisorsolásra.

Első jutalom: 2 személyes utazási jegy Rómába és vissza második osztályon.

Második jutalom: 1 személyes utazási jegy Rómába és vissza.

Harmadik jutalom: Utazási jegy Párisba és vissza.

Az elutazás és visszaérkezés állomása Szubotica. A nyertesek itt a kiadóhivatalban veszik át az utazási jegyeket. A nyertes május 24-ike után bármelyik nap elutazhat, úgyhogy a pünkösti ünnepeket már Rómában, illetve Párisban töltheti.

A sorsolásban részt vehet s a nyertesre igényt tart mindenki, aki

1. február 15-ikétől kezdve 3 hónapig át előfizetője a Bácsmegyei Naplónak. Félreértések elkerülése végett közöljük, hogy előfizető az, aki az előfi-

zetési díjat a kiadóhivatalba beküldi, vagy befizeti. Az előfizetési díj negyedévre 135 dinár. A kiadóhivatal hozzájárul, hogy az előfizetési díjat havonként is be lehessen fizetni. A havi előfizetési díja 50 dinár.

2. Aki nem előfizető, hanem példányonként veszi meg a lapot, az szintén részt vehet a sorsolásban, a kiadóhivatal igazolásul azt kívánja, hogy őt később megcélzó januári, februári, márciusi lap példányt küldjön be az, aki a sorsolásban részt akar venni.

Az utazási jegyek kisorsolása ugyanúgy történik, mint az egy hold föld kisorsolása történt.

Nem egységes a magyar kormány

a választójog kérdésében

Budapestről jelentik: A választójogi javaslattal alapelvi tekintetében ellentétek merültek föl a kormány tagjai között. Bethlen miniszterelnöknek azt a kívánságát, hogy a választás nyílt és nem titkos legyen, többen nem helyeslik, nem azért, mert a szavazás titkosságát nem tartják az egységes-pártra nézve veszélyesnek, hanem attól tartanak, hogy a nyílt szavazás törvénybeiktatása nagy hatást tenne külföldön. A legutóbbi minisztertanácson, amelyen ez a kérdés szóba került, Bethlennel szemben Vass népjóléti miniszter helyeskedett erre az álláspontra, aki kijelentette, hogy bár szolidaritásból el van szánva a nyílt szavazás megszavazására is, mégis minden tekintetben kívánatosnak tartaná, ha a kormány választójogi javaslata nem a nyílt, hanem a titkos szavazásról tartalmazna intézkedést, ami — mint mondotta — nemcsak a külföldön tenne jó hatást és nemcsak a passzív ellenzék részvételét biztosítaná a költségvetési vitában, hanem a közvélemény jelentékeny részének helyesléssel is találkozna. Azt javasolta, hogy az egész ügyet nyílt kérdésnek lehetne meghagyni azért, hogy ha a nemzetgyűlés többsége a javaslat intézkedése ellenére is a nyílt szavazást iktatná törvénybe, a felelősség nem a kormányra, hanem a nemzetgyűlésre hárulna. A népjóléti miniszter indítványát Mayer János földművelésügyi miniszter is támogatta Bethlennel szemben, aki azonban a leghatározottabban kijelentette, hogy nem terjeszt szavazásról intézkedő javaslatot a nemzetgyűlés elé.

Jugoszláv-magyar konferencia Suboticán a postai lopások megakadályozásáról

A postai küldemények, különösen a csomagok és pénzeslevelek gyakori eltűnése már egyizben erőlyes óvintézkedésekre készítette a postaügyi miniszteriumot, amelynek sikerült némileg megakadályozni a postaszemélyzet hibájából történő eltűnéseket. Utóbb azonban ismét egyre gyakrabban fordult elő, hogy különösen a külföldi postaszállítványokat megdézsmálják.

A vizsgálat megállapította, hogy ezáltal nem a postai, hanem a vasúti személyzet körében kell keresni a baj okozóit. A legutóbbi időben főleg a Magyarországból érkező vonatokról tünnek el csomagok és egyéb értékküldemények, mint a postaügyi miniszterium és a magyar postaigazgatóság egybehangzóan megállapították. Ezért a két ország illetékes körei most módot keresnek arra, hogy a postai lopásoknak elejét vegyék. A postaügyi miniszterium és a magyar kereskedelmi miniszterium elhatározta, hogy megbízottait konferenciára küldik ki, amelyen megbeszélnek, hogy milyen intézkedéseket léptessenek életbe a postai lopások megakadályozására.

A konferencia Szuboticán ül össze a postaügyi, közlekedésügyi és a magyar kereskedelmi miniszterium delegátusainak részvételével.

Az ingyenrészvény-panama a kecskeméti bíróság előtt

Magyar miniszterek és ellenzéki vezérek üzletei — Ulain a vádlottak padján

Kecskemétről jelentik: A törvénytörés kétfőn kezdte meg annak a rágalmozási pörnek tárgyalását, amelyet Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő ellen indítottak, mert egy kecskeméti fajvédő-gyűlésen kijelentette, hogy a Magyar Általános Hitelbank háromszáz milliót osztott szét közfunkcionáriusok között, akik valamilyen okból kedvesek voltak a bank előtt.

A tárgyaláson Ulain az ébredők vezérének, Prónay Pálnak és Hájjas Ivánnak kíséretében jelent meg. Azok közül a politikusok és köztisztviselők közül, akikre Ulain vádja vonatkozik, a következők utaztak le a tárgyalásra: Rakovszky Iván belügyminiszter, Scitovszky Tibor külügyminiszter, Kánya Kálmán meghatalmazott miniszter. A Hitelbank elnöke, báró Ullmann Adolf orvosbíró bizonyítványt küldött, hogy szívbajban szenved és így a panamapör tárgyalásán életveszélyes lett volna megjelenie.

Mit mondott Ulain?

A tárgyalás megnyitása után az ügyész ismertette a vádiratot. Ulain eszerint 1923 július 15-ikén egy választási gyűlésen azt állította, hogy csak ilyen pénzügyi politika mellett lehetséges, ami a napokban történt, hogy a Magyar Általános Hitelbank, MFTR és Interrexim-részvények nyereségéből közéleti férfiaknak, képviselőknek és kommittenseknek háromszáz millió koronát osztott ki. Ezzel az állításával — mondta a vádirat — a nemzetgyűlésről, a magyar kormányról és az ország köztisztviselőiről olyan dolgokat állított, amelyek valóságuk esetén őket közmelegnyelésnek tenné ki, sőt a köztisztviselők ellen a fegyelmi eljárás alapjául is szolgálnának.

Ulain védekezése

A vádirat felolvasása után Ulain az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

A vádlott ezután elmondja, hogy a kormánypartból azért lépett ki annak idején, mert a kormány a bankok valutaspékulációt nem törte le, hanem inkább segítette. Mikor ezt szövegelt Bethlen miniszterelnöknek, az kijelentette, hogy a kormány még az adókat sem tudja a bankokon behajtani, mert a bankok lepénzelik az adózó közegeket. Fenntartja, amit Ceglédén állított, hogy a Magyar Általános Hitelbank 300 milliót osztott szét közfunkcionáriusok között. A napokban egy társaságban volt, ahol kiderült, hogy báró Ullmann Adolf maga mondotta Ernei Károlynak, a Pesti Hazai Takarékpénztár vezérigazgatójának: »Mit akarnak ezek a köztisztviselők és mások, amikor csak most osztottam ki képviselők, funkcionáriusok és mások között a MFTR és az Interrexim nyereségeiből 300 millió koronát.«

— Mozer nemzetgyűlési képviselő a részvénykibocsátás napjaiban elmondotta, hogy a Hitelbank-tól nagymennyiségű Interrexim-részvényt kapott, bár a bankkal nem állott összeköttetésben. Mikor kihallgatták Mozert, kijelentette, hogy minderről nem tud semmit. Természetesen a vizsgálat során nem eskü alatt hallgatták ki. Később megtudtam, hogy Kánya Kálmán meghatalmazott miniszternek is felajánlottak alacsony áron részvényeket, de ő azzal utasította vissza:

— Skandalum, amit csinálnak! A Hitelbank korrumpálja a magyar közéletet. Nagy Emil mondotta, hogy Daruváry Géza is kapott olcsó részvényeket, de visszautasította. A bíróság csak Kánya Kálmán idézte be, kéri Daruváry és Mozer kihallgatását.

Ulain bizonyítás elrendelését kívánja

arra nézve, hogy sokan vannak a magyar közéletben szereplők közül, akik nem utasították vissza a Hitelbank megvesztegetésű ajánlatát. Ezek között van a jelenlegi belügyminiszter, aki Dorogi gummi részvényeket kapott, Marinovics főkapitány és Andrejka főkapitányhelyettes. Bemutatja a Hitelbank 1923 június 22-ikén kelt levelét, amelyben értesítik Marinovicsot, hogy az elmult napon bevezetett Dorogi részvényekből 50 darabot rezerváltak a számára darabonként 6000 koronáért. Ezen a napon a részvények kurzusa 12.000 korona volt, tehát ez 600.000 koronás ajándék, amellyel a bank részvényeseit minden esetre megkárosította.

Elnök: Marinovics kommittense volt a banknak.

Ügyész: Andréka is.

Ulain: Kánya, Mozer. Daruváry nem voltak kommittensek s csak közéleti embereknek engedték át megbízás nélkül két nappal a bevezetés után bevezetési kurzuson részvényeket. Bármilyen kínos is nevetek felsorolnom, el kell mondanom, hogy ilyen módon kapott részvényeket Scitovszky Béla, továbbá Bethlen István miniszterelnök felesége is, aki 50 részvényt kapott. Az érték járó alacsony árat be is fizették. Hivatkozom Petry Pál államtitkára, Wild József-re, akik szintén kaptak részvényeket. Kéri a bizonyítás elrendelését, az utabban hivatkozott tanúk kihallgatását.

Ügyész: Mielőtt a bíróság a bizonyítás felvétele tekintetében dönt, kérem hogy ne engedjenek a pörbe politikát belevinni. Ulain egész indítványa politikai célokat szolgál. Feleslegesnek tartom a tanúk kihallgatását. Az eddigi előadottakból nyilvánvaló, hogy ingyen, ellenszolgáltatás nélkül senki sem kapott részvényt, holott Ulain állandóan ingyen részvényekről beszélt.

A bíróság másfél órás tanácskozás után elrendeli a valóság bizonyítását s a megjelent tanúk kihallgatását. Mellőzi azonban a bankok könyveinek lefoglalására s a további tanúk kihallgatására vonatkozó indítványt.

Mindenki benne van!

Az első tanu Ullmann Adolf, a Hitelbank vezérigazgatója, beteget jelentett s nem jelent meg a tárgyaláson. Felolvasták régebbi vallomását. Eszerint a Hitelbank ingyen részvényeket senkinek sem adott, sem nyílt, sem burkolt formában. Új kibocsátáskor a régi kommittensek kapnak részvényt eredeti, kibocsátási áron, ha nem is kérnek, mert a bank garanciát lát, hogy ezek nem adják el a részvényt s így nem szorítják le az árfolyamot. Ötszáz olyan kommittense van a Hitelbanknak, akiknek felajánlanak kibocsátási árfolyamon részvényt. Scitovszky Tibor a bank egyik igazgatója említette, hogy Kánya Kálmánnak heverő pénze van, neki támadt az az ötlete, hogy ajánljanak fel Dorogi gummi részvényt neki, azonban az ajánlatot nem fogadta el. Ötven éves bankigazgatói működése alatt soha nem fordult elő, hogy közéleti embereknek bármilyen formában ajándékot adtak volna. Weisz Fülöp a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója lényegében ugyanígy vall.

Ulain: Igaz-e, hogy Petry Pál és Temple Rezső államtitkok 25—25, Polányi főügyész 25, Szomjas államtitkár 50, Andréka Károly rendőrkapitány 50, Scitovszky Béla házelnök 25, Rakovszky Iván belügyminiszter 100, Rakovszky István 25, Rakovszky György 10, Angván Béla sajtótitkár 50 részvényt kaptak és Rainprecht Antal, Meskó Zoltán és Heinrich Ferenc is kapott részvényt?

Welsz tanu: Ezek régi kommittensek a banknak.

Ulain: Rakovszky nem volt kommittense a banknak. (A tanuhoz.) Kérem tudja-e ön, hogy Vészi József a Pester Lloyd szerkesztője száz részvényt kapott? Tudja-e, hogy Miklós Andornak felajánlottak ötvenet, de visszautasította? Mester Sándor a Pesti Napló szerkesztője hasonlóan cselekedett. Ellenben Naddnyi Emil a 8 órai újság szerkesztője és Vázsonyi Vilmos elfogadta a részvényeket. Tudja-e ezt ön?

Welsz tanu: A banktól csak kommittensek kaptak részvényt. A belügyminiszterrel egészen más az eset. Ő valóban nem kommittense a banknak, fivére azonban, aki a pénzt kezel, mint régi bankhivatalnok jutott a részvények birtokába.

A délutáni tárgyalást ezután az elnök bezárja és folytatását délután négy órára tűzi ki.

A délutáni tárgyalás

A délutáni tárgyalást fél négykor nyitotta meg az elnök. Először Kánya Kálmán meghatalmazott minisztert hallgatják ki, aki elmondja, nincs tudomása arról, hogy amikor a Hitelbank kibocsátotta az Interrexim és a Meiter-részvényeket, adott volna azokból egyes politikusoknak és magasállású tisztviselőknek.

Rakovszky Iván belügyminiszter vallomásában elmondja, hogy 1923 júliusában levelet kapott a Kereskedelmi

Banktól, amelyben értesítik, hogy ötven Dorogi részvényt megterheltek a számláján. Mióta miniszter, vagyoni ügyeinek intézését a fivérére bízta. Kérdésére fivére kijelentette, hogy ezeket a részvényeket ő jegyezte.

Ulain: Megkapta ön azt a levelet, amelybe felajánlották a részvényeket?

Rakovszky: Nekem nem ajánlottak fel semmit, mert én visszautasítottam volna. A kérdés csak az volt, hogy más ugyanolyan kapja-e a részvényeket, mint én, mert ha nem, akkor szabálytalanságot követtem volna el.

Ezután öccse, Rakovszky István megerősíti a belügyminiszter állításait. Elmondja, hogy a Dorogi-gummi részvények bevezetésekor is vett magának száz, fivérének pedig ötven darabot.

Scitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke elmondja, hogy a kibocsátáskor teljesen szabályszerűen jutott 10 MFTR és 50 Interrexim részvényhez.

Wild József képviselő előadja, hogy ő a Margitszigeti Gyógyfürdő Részvénytársaság tisztviselői részére jegyezte a részvényekből.

Marinovics Jenő budapesti főkapitány elmondja, hogy a részvények kibocsátáskor száz darabot kért, de csak ötvenet kapott.

Andréka Károly főkapitányhelyettes azt vallja, hogy ötven Dorogi-részvényt jegyezte.

Ezután Ulain kéri a bizonyítás kiegészítését.

Rákosi Jenő felszólalása a budapesti zsidó hitközség közgyűlésén

A magyar zsidóság Jókai-ünnepélye

Budapestről jelentik: A budapesti zsidó hitközség vasárnap Jókai Mór centennáriuma alkalmából rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen, amelyen a kormány is képviseltette magát, megjelent a Tudományos Akadémia, a Petőfi- és Kisfaludy-Társaság képviselője és a Jókai-emlékbizottság képviselője Rákosi Jenő. A hitközség elnöke megnyitó beszédében erővel szavakkal visszautasította azt a vádat, hogy a magyar zsidóság hazafiatlan és tiltakozott az ellen, hogy a zsidóságot hazafiaságra oktassák. A magyar zsidóknak — mondotta — hatványozottan kell dolgozniuk Magyarországon talpraállásában. Ez legyen a mi bosszunk azokért az antiszemita dühöngésekért, amelyekkel

meg akarnak alázni bennünket.

Az elnök beszéde után Rákosi Jenő emelkedett szólásra, aki kijelentette, hogy Jókai szelleme az egységet jelenti a magyar nemzet részére és ennek az egységnek ünnepét látja a mai közgyűlésben is. Ez megfelel annak az igazi keresztény fel-fogásnak is, amelyet Krisztus hirdetett: aki téged követ dob meg, dob vissza kenyérral. A demokráciának alapelve, hogy nem ismer különbséget ember és ember között. És Jókai szelleme ennek a demokráciának életelője. Könnyű napfényes időben hazafinak lenni, de annál nehezebb a magyar zsidóság részére a mai borus időkben.

Ezután Gábor Gyula hitközségi főtitkár felolvasást tartott Jókairól.

Elfogták Jellinek Mortont

Visszatért Magyarországra az első kosztpénzcsaló

Budapestről jelentik: A miskolci rendőrség hétfőn délelőtt letartóztatta Jellinek Morton dr. volt miniszteri titkár, akit a budapesti rendőrség évek óta őriz. Jellinek szökése annak idején európai szenzáció volt. A jelentéktelen külsejű, nagyot halló miniszteri titkár, aki a leggazdagabb budapesti családok egyikéből származik, a miniszterelnökséi sajtóirodának volt tisztviselője több, mint tíz éven keresztül és bizalmi állást öltött be. Mindenki gazdag embernek smerte és amikor váratlanul eltűnt, először arra gondoltak, hogy bünténynek esett áldozatul. A gyors egymásutánban beérkező feljelentésekből aztán kiderült, hogy Jellinek több száz embert megkárosított nagy összegek erejéig.

Jellinek Morton uttörő volt: ő fedezte fel a kosztpénzcsalást. Hónapokon keresztül kosztbavett milliókat, azzal az ürüggyel, hogy valutaüzleteket csinál velük. A felvett kölcsönökre óriási kamatot fizetett, aminek hamar híre terjedt Budapesten és a legelőkelőbb körökhöz tartozó személyiségek valóságosan felajánlották Jellineknek a hiteket. A miniszterelnökségi titkár vissza is állt ezzel a bizalommal és részben saját cél-

jaira fordította a felvett összegeket, másrészt a kifizetett nagy kamatok is felemésztették azokat, úgy hogy végül is Jellinek Morton sokszázmillió korona elsikkasztásával megszökött Magyarországról. Ez az összeg akkor igen tekintélyes volt, körülbelül százmillió dinár. Annál meglepőbb a hétfő esti Magyarországra visszatérése, amely szerint a több mint öt éve körözött Jellinek Mortont a borsodmegyei Mezőkeresztes községben a csendőrség elfogta. Jellinek Milanóból jött Budapestre és az ut egyrészt állítólag gyalog tette meg, mert pénze teljesen elfogyott. Budapesten néhány napot töltött Jellinek, majd vasárnap Mezőkeresztesre utazott ott lakó régi barátjához, azv. Adám Józsefnének a meglátogatására.

Jellinek Morton letartóztatásakor tagadta személyazonosságát, de a csendőrség jelentése szerint a nála talált okmányokból határozottan megállapítható, hogy a széthámos kosztpénzcsaló került kézre. Jellinek Mortont hétfőn a miskolci ügyészség fogházába szállították, ahonnan átkísérik Budapestre. Miskolcra jelentik: Jellinek Morton késő éjjel beismertő vallomást tett.

HIREK

A NAGYASSZONY

akit tegnap körülvert, ünneplé, aki előtt tegnap hajbókolt a hivatalos és nem-hivatalos egész Subotica, a Nagyas-szony hétfőn hajnalban bizonyosan ott folytatta a munkáját, ahol szombaton késő este elhagyta. Vasárnap délután az ünnepi szavak áradatában, a királyi kitüntetés fényében, a katonazene csina-dráttái között bizonyára urrá lett rajta is az érzékenyülés s míg ünneplése maga köré gyűjtötte a várost, bizonyá-ra elshant előtte gazdag életének pa-noptikuma, melyet a munka szakadatlan ünneppajzsaiból s a pihenés kevés köz-napjaiból róit össze az isteni rendelte-tés. Aki mindig, szakadatlanul és kono-ku kerülte az ünneplést s bujt el a reflektorok fénye elől, most nem tér-hetett ki az elől a társadalom elől, mely szeretettel, hálával s hódoló megbecsü-léssel teszi fejévé.

Jókai bizonyosan regényt írta róla, csak az ő fantáziája tudná követni azo-ka az eredményeket, melyeket a Nagy-asszony a munkának, energiának, lele-ményességnek, szorgalomnak, kitartás-nak, a nem tévedő ösztönnek szakadat-lanságával teremtett meg. Jókai zsenije után kívánczik ez a valóban regényes jelenség, akinek lakása a legszebb ku-riák egyike, akinek falán Munkácsy-kép lóg, aki porcellánkiállítás rendez-hetne almáriuma kincseiből, aki Rolls-Royce-on jár, és bekötött fejével, kárján kis kosárral s vállán hat évtized terhé-vel minden áldott napon kora hajnal-tól késő estig fáradhatatlanul, serényen, jókedvvel és fiatalon dolgozik, egyre dolgozik. A Hartmann és Conen-cég üzleti kiterjedését, a vállalat méreteit csak a beavatottak tudják — elképzel-ni. Bulgáriától Angliáig nyulnak el en-nek az üzleti tevékenységnek szálai, s ez a csudálatos asszony olyan zenekart dirigál, melynek primhegedőse London-ban, csellistája Párisban, klarinétosa Zürichben, nagydobosa Budapesten, brá-csása Szentesen, nagybőgőse a Dobrud-zsában játszik s ebben az európai zene-karban az ő dirigálása jelenti az együtt-működést, a harmóniát és a — sikert. Ennek az üzletnek fentartása, bővítése, a konjunkturához való alkalmazkodása, a nemzetközi piac jelenségeinek ki-használása, annak a vagyonnak ökonó-mikus foglalkoztatása, mely ennek az üzleti tevékenységnek bázisa, s mind-ezt végezni hatvan éven túl és töretlen frissességgel, derűs kedvvel, engedelmességet parancsoló fölényvel, szinte — egy kis kosárral, olyan teljesítmény, olyan látvány, olyan spektakulum, ami-ben — nem tudom elégszer leírni — Jó-kai Mórnak is kedve tellett volna.

S még ebben az üzleti tevékenység-ben sem tudja egészen kiélni magát. Nincs olyan kulturális és jótékonyági mozgalom, mely Hartmann Rafaelnéban nem találna fejedelmét mecenást. Ha művész jön s képet eladni, vagy hang-versenyezni akar, a legelső útja hozzá vezet. Nincs szegény, aki elkerülne kü-szöbét s nem lehet meg nem hallgatott kérésrel hozzáfordulni. A szegénység és nyomoruság elleni küzdelemben vezér-szerp az övé s ezt a szerepet úgy tölti be, hogy áldozatkészségével csak a sze-rénysége vetekszik.

A portrajzrajzolónak kötelessége volna arról a legnemesebb értelemben vett uri szeretetreméltóságról is megemlékezni, amivel az Nagyas-szony kuriájának ka-puá megnyitnak a vendégek előtt, köte-lessége lenne írni arról a rajongásról is, amivel nagy családjának tagjait öleli magához, hogy legalább megköszönlőleg tudja ábrázolni Hartmann Rafaelnékat, a Nagyas-szonymnak, a köztünk élő Jókai-regényhősnek emberi portrajtját. De mi maradna akkor a jubileumi bizottsági elnököknek és titkároknak. Hagyjunk nekik is valamit, hiszen ők is emberek.

A királyi kitüntetés csak hídegfényű csillogás lenne, ha nem igazi érdemet juttalmazna. S ha ennek a városnak né-pe nem tűzhetné mellé a szeretetnek és hódolatnak emblémáját.

Jean Jendi.

— **Surmin miniszter kihallgatására megy a királyhoz.** Beogradból jelentik: Surmin kereskedelemügyi miniszter kedden kihallgatásra megy a királyhoz. A horvát miniszter hétfőn távirati uton hosszasan tanácskozott a Zagreb-ben tartózkodó Drinkovics tárca-nélküli miniszterrel, akit egyéb-ként sürgősen Beogradba hívtak.

— **A belügyminiszter a királynál.** Beogradból jelentik: Makszi-movics belügyminiszter hétfőn délután kihallgatáson jelent meg a királynál. Ugyancsak kihallga-táson jelentkezett Nincsiacs kül-ügyminiszter is, aki a külpolitikai kérdésekről referált az uralko-dónak.

— **Radikálpárti népgyűlés Molon.** Szentáról jelentik: A radikálpárt vasárnap agitációs gyűlést tar-tott Molon. A gyűlés szónokai dr. Radonics Jován és Sztrilics Béla voltak.

— **Angliában leszállítják a jövedelmi adók kamatlábát.** Londonból jelentik: A Westminster Gazette szerint Churchill olyan pénzügyi intézkedés-re szánta el magát, amely a legszélesebb rétegekben is érdeklődést fog kelteni. Churchill ugyanis elhatározta, hogy a jövedelmi adók kamatlábát 4-6 százalékról 3-6 százalékra fogja leszállítani. Ilyenformán mintegy 30 millió differencia mutatkozik a költségvetésben és erre Churchill úgy talál fedezetet, hogy husz milliót máshol megtakarít.

— **Vizkereszt-ünnepségek Novisadon.** A vizkereszt-ünnepségek Novisadon már vasárnap megkezdőd-tek a városháza pravoszláv szertar-tás szerint való felszentelésével, amit Csirics Milán esperes végzett. Az ünnepségen a város tisztviselői kara és nagy közönség jelent meg. Hétfőn, Vizkereszt napján tartották meg a szokásos vizszentelést. Csirics Irenej püspök a székesegyházban misét ce-lebrált, majd körmenet indult a ka-tonaság, az iskolák növendékei és nagy közönség részvételével a Duná-hoz, ahol megtörtént a vizszentelés. Délben Irenej püspök ebédet adott, amelyen a város katonai és polgári előkelőségei vettek részt.

— **Dr. Marcsekovics Imre meghalt.** Novisadról jelentik: Dr. Marcsekovics Imre, Novisad város nyugalmazott helyettes polgármestere hétfőn reggel szívinfarkásban meghalt. Dr. Marcse-kovics a magyar uralom alatt is helyet-tes polgármestere volt a városnak és állását az impériumváltozás után is meg-tartotta. Néhány hónap előtt nyugdíjaz-ták. Dr. Marcsekovics hosszú közigaz-gatási pályáján igen sok barátot és tisztelőt szerzett. Temetése kedden dé-lután két órakor lesz. A város koszorút helyez volt tisztviselőjének koporsójára.

— **Nemzetközi ügyvédszövetség alakul.** Londonból jelentik: A francia ügyvédi kamara elnöke levelet intézett az angol ügyvédi kamarához, amelyben felszólítja, hogy vegyen részt a nemzet-közi ügyvédszövetség megalakításának munkájában. Az angol ügyvédi kamara Sir Douglas Hoog főállományú elöter-jesztésére külön bizottságot küldött ki erre a célra.

— **Kabaréest Szentán.** Szentáról jelentik: A Szentai AC vasárnap este kabaréelőadást rendezett. A műsor szereplői: Malonyai Klári, Habram Mancsi, Biliczky Bizsu, Bukovecz Imre, Dobos Győző és Sztrilics Lajos nagy sikert értek el.

— **A magyar nemzetgyűlés kedden visszavonja a képviselői kizárásokat.** Budapestről jelentik: Szilovszky Béla a magyar nemzetgyűlés elnöke a nemzetgyűlés keddi ülésén fogja kifejezni álláspontját az ugynevezett békesza-kaszra vonatkozólag és ezután a nem-zetgyűlés meg fogja semmisíteni a kép-viselői kizárásokról szóló határozatot. Az ellenzék azonban ennek ellenére sem tér vissza a parlamentbe és a költség-vetési vitában nem vesz részt. Az ellen-zék elhatározta, hogy csak a választó-jog tárgyalására függeszti fel passzivi-tását és vesz részt a nemzetgyűlés mun-kájában.

— **Az olasz nőknek nem lesz aktív választójoguk.** Rómából jelentik: A választójogi bizottság a választójogi reformnak a nők aktív választójogáról szóló szakaszát elvetette. A választó-jognak a plurális választójogról szóló részét úgy fogadták el, hogy több szá-vazatra való joga csak a háboruban kitüntetett egyéneknek és a hadirokkan-taknak van. Ez tehát igen szűk körre szorítja a pluralitást.

— **A kormány Rómában tiltakozott a katolikus papság politizálása ellen.** Beogradból jelentik: Kormányparti kö-rökben elterjedt hírek szerint a kor-mány panaszt tett a Vatikánban amiatt, hogy a katolikus papság a templomi szöveket agitációs eszköznek használja fel. Hír szerint Gaspari bíboros, a pápai kancellária vezetője kijelentette dr. Smoldaka vatikáni követnek, hogy a pápa nagymértékben elítéli a papságnak politikai ügyekbe való beavatkozását.

— **Az olasz udvarnál kötelező az uszályos belépőköpeny.** Rómából je-lentik: Az olasz királyné divatossá tette az udvarnál az uszályos női belépőkö-penyt, melynek viselése kötelező az ud-vari fogadó-estélyeken. Az udvari etikett még azt is előírja, hogy a belépőnek kék bársonyból kell készülnie és uszálya nem lehet rövidebb három méternél.

— **Rejtelmes módon talált Murillo-és Velasquez-képek.** A kanadai Wind-sorban több régi festményt foglalt le a rendőrség egy német származású ember házában. A képek egytől-egyig régi remekművek, köztük két Murillo-kép: Szeplőtelen fogantatás és Judit, egy Velasquez-kép: Tövískoronás Jézus, to-vábbá több régi tájkép. Egy sincs be-rámázva, néhányon meglátszik, hogy úgy vágták ki hirtelen rájárából. A német ember semmit sem akar elárulni a ké-pek eredetéről. A rendőrség azt hiszi, hogy a képeket kevésbé lakott régi angol kastélyokból lopkodták össze. Egy má-sik verzió szerint a Murillo- és Velas-quez-képek a háboru idején elpusztított franciaországi városokból valók. Most megindult a nyomozás a képek valódi tulajdonosának kiderítése végett.

— **Tolvaj cselédlány.** Szentáról je-lentik: Néhány nappal ezelőtt Weiner Gábor szentai kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy a nála alkalmazás-ban levő Nagy Erzsébet cselédlány el-lopta háromezer dinárt érő gyémánt-gyűrűjét és azután megszökött. A rend-őrség megállapította, hogy nagy Erzsé-bet a gyűrűt szentai ékszerészeknek akarta eladni, de amikor azok nem vet-ték meg tőle, Szubotícára vitte értéke-títés végett. A rendőrség Szubotícán ráakadt a cselédlányra, akit letartóztatott.

— **A vajdasági nyomdatulajdo-nosok szövetségének új elnöke.** Novisadról jelentik: A vajdasági nyomdatulajdonosok vasárnap tartott rendes évi közgyűlésén a szövetség elnökévé Jovanovics Péter noviszadi nyomdászt választották meg.

— **Megzavart betörők.** Szentáról je-lentik: Vasárnap éjjel ismeretlen tet-tesek behatoltak Deutsch Mór molli ba-romfikereskedő lakására, ahonnan barom-fikat és egyéb ingóságokat akartak el-vinni. A betörőket azonban Deutsch al-kalmazottai észrevették és megzavarták őket. A rendőrség megindította a nyo-mozást.

— **Betiltották a becskeréki lakók egyesületének gyűlését.** Becskerékről jelentik: A becskeréki lakók egyesülete vasárnap délelőtt gyűlést akart tartani a „Három paraszt” című vendéglőben. A gyűlés megtartását a rendőrség en-gedélyezte, de vasárnap délelőtt, amikor már nagy számmal összegyűltek a gyű-lésre, a rendőrség közölte a lakók egye-sületének a vezetőségével, hogy a gyű-lést betiltja. A betiltást azzal indokolta a rendőrség, hogy a múlt vasárnapi események után — amelyekről a Bács-megyei Napló is beszámolt — attól le-het tartani, hogy a gyűlésen ismét osz-tályelleni izgatás és esetleg rendzavarás is történik. A lakók egyesülete a be-tiltó végzés ellen felebbezni fog a vár-megyei alispánhoz.

— **Megadóztatják az agglagénye-ket és gyermektelen házaspárokat Törökországban.** Konstantinápolyból je-lentik: A török parlament legközelebb tárgyalás alá veszi egy törvényjavaslatot, amely szerint 1925 március 1-től kezdve, minden török alattvaló, aki huszonöt-dik életévét betöltötte és még nem nősült meg, amennyiben évi jövedelme legalább ezer török fontra rug, agglagényadó címén évente huszonöt török fontot köteles az állampénztárba befizetni. Ugyancsak megadóztatják a gyer-mektelen házaspárokat is.

— **Kosztümös menyegző London-ban.** Londonból jelentik: A napokban tartották meg katolikus rítus szerint Lichtenstein András herceg és Brunner Salome kisasszony esküvőjét. A nyolc koszorús lány középkori kosztümben je-lent meg az esküvőn. A vőlegény nász-nagya, Erdődy Ferenc gróf középkori nemesnek volt öltözve. A menyasszony masszív aranyesikpéből készült ruhát, aranylevelekből vert koronát, aranyfá-tyolt viselt. Esküvő után a Claridge-szállóban fogadás volt, amelyen az osztrák és a magyar követ is megje-lent.

— **Terjed az emberhúst kimé-ző mézárós rémmeséje.** Prágából je-lentik: A Teschen környéki falvak lakos-sága nagy rémülettel beszélt arról, hogy Mährisch-Ostrauban egy mézárósékben emberhúst árulnak. Az egyik mézárós-nak boltja előtt egy fiú sirva panaszkod-tott, hogy a bátyja bement az üzletbe és nem jött többé vissza. Az emberek a gyerek sirására bementek a mézár-székbe és ekkorára a gyermek bátyjá-nak a holtteste már darabokra volt szabdálva. A rendőrség behatolt a mé-zárszékbe és ekkor kiderült, hogy az egész hír rémlátás volt. A Teschen kö-rüli falvakban csak most olvasták a münchenbergi Denke esetét és ez idézte elő a rémlátást, Münchenberget Mährisch-Ostrauban mondták és így kelt szárnyra a rémhír.

— **Halálozás.** Özv. Politné, született Nikolajevits Julka Novisadon január 17-én hetvenhárom éves korában me-halt. Hétfőn temették el nagy részvét mellett. Az elhunytban Polit György tűzoltóféparancsnok anyját gyászolja.

— **A tudomány mártírja.** Párisban meghalt a minap Marcel Demalander vegyész, a Société d'énergie et de radio-chimie igazgatója. Demalander munka-társa volt a nemrég elhunyt Dementitroux vegyésznek, aki a tudományos kutatás áldozata lett. Demalander is, mint a tudomány mártírja halt meg. Már a múlt esztendőben megtámadták egészségét a rádió-kémiai kísérletek, de tudományos munkája folytatásáról nem akart lemondani. Most ő is arra a sorsra jutott, mint Dementitroux, aki-vel együtt sikerült előállítani a thorium ipari célokra használható kivonatát. Özvegyén kívül egy négyéves kis fiút hagyott hátra.

A magyar Radikális Klub helyisége a barátok temploma melletti Polyáko-vics vendéglő külön helyisége (bejárát a kapu alatt jobbra). A helyiség egész nap a tagok rendelkezésére áll, ugyan-olt történnek a tagfelvételek. Az el-nökség hivatalos órai mindennap dél-előtt 11—12-ig és délután 5—7-ig.

— **Zadravec a Gömbös a Move közgyűlésén.** Budapestről jelentik: A Move országos közgyűlést tartott mintegy száz főnyi halgatóság előtt. Az ünnepi beszédet Zadravec István tábori püspök mondta. Egy rémesen szép álmról beszélt, amelynek középpontjában a Move zászlaja leugrott és körülötte lángtengerben bombák robbantak. Végül csüggedten jelentette ki, hogy a lelkek tündörlő ereje elvesztette fanatikus hitét. Utána Gömbös Gyula szólalt fel és többek közt ezeket mondta: Testileg, lelkileg félrevelt, degenerált korcsutódai vagyunk öseinknek. Majd hangsúlyozta, hogy a Movenak pénz és pénz kell. Ezzel az anyagi felszólítással végződött az ünnepi közgyűlés.

— **A vajdasági zsidó hitközségek kongresszusa.** A vajdasági zsidó hitközségek hétfőn délelőtt tartották meg kongresszusukat Alkalaj Izsák dr. grandrabbi és Popsz Frigyes dr., a Szavez elnökének elnöklétével a suboticiai izraelita hitközség tanácstermében. A megjelentek foglalkoztak a zsidó iskolák épületeinek elvételével, amelynek káros hatása különösen a hitoktatás elhanyagolásában jelentkezik. Elhatározták, hogy ebben az ügyben a Szavez a kormánytól el fog járni, ugyancsak kéri fogja a hitközségi megadótatás terén egységes rendelkezés kiadását. A kongresszuson egyedül a becskeréki hitközség nem képviseltette magát, hanem levelet intézett a kongresszushoz.

— **A legfelsőbb törvényszék helybenhagyta Seipel kancellár merényletjének büntetését.** Bécsből jelentik: A legfelsőbb törvényszék elutasította Javorek Károlynak, Seipel merényletjének semmisségi panaszát. Ezzel a legfelsőbb törvényszék helybenhagyta Javorek három és fél évi büntetését.

— **Huszonöt év alatt megkövesedett egy holttest.** A párisi *Matin*-nak írják Newyorkból a következő esetet: Foulton város temetőjének rendezése közben kiástak néhány sirt és az egyikben megkövesedett holttestet találtak. A holttest huszonöt esztendő alatt kővé keményedett. Egy Guthriené nevű asszony holttestén történt meg ez a változás, aminek magyarázatát nem tudják adni, mert ugyanabban a talajban mind elporladtak huszonöt év alatt a holttestek. Guthrienének teljes épségben maradt az arca is. A holttest olyan nehéz lett, hogy öt ember csak erőlködve emelhetette ki a sírból. Az orvosok most tanulmányozni fogják a különös holttestet.

— **Házasság.** Nagy Baba és Beck Lajos e hó 18-án Somborban házasságot kötöttek.

— **Tisztújítás a vajdasági ügyvédjelöltek szövetségében.** Noviszádról jelentik: A vajdasági ügyvédjelöltek szövetsége vasárnap tartott közgyűlésén megválasztotta új tisztikarát. Elnök lett: dr. Todorovics Koszta, alelnökök: dr. Klein Rezső és dr. Lampel Béla, titkár: Jegdics Jován, pénztáros: Kaplarsko Pál. A közgyűlés dr. Milovanovics Milán ügyvédet a Szövetség tiszteletbeli tagjává választotta.

— **Veszélyben a karlsburgi villanyvilágítás.** Bécsből jelentik: Karlsburgban a város vizierő forrásai kiapadóban vannak, minek következtében a villanyáram-fejlesztés is nagymértékben megbénult. A várost az a veszély fenyegeti, hogy elveszti villanyvilágítását.

— **Száztizenhétmillió dollárt költhettek egy év alatt szépítőszerekre az amerikai nők.** Az amerikai *Census Bureau* most megjelent kimutatása szerint a múlt évben 117.175.541 dollárt költhettek Amerikában női szépítőszerekre. Az 1923-iki statisztikával összehasonlítva ezt a számot a múlt évben 26.000.000 dollárral növekedett a szépítőszerekre az amerikai nők költsége. Különösen az arc- és ajkpirosító festékek emésztettek föl sok pénzt.

— **Csehszlovákiában megdrágul a vasút, telefon és bélyegilleték.** Prágából jelentik: Február első étől kezdve a cseh-szlovák államvasutak felemelik a személytarifát. Az erről szóló előzetes jelentésben közli az igazgatóság, hogy a drágítás 10 százalékos lesz. A napokban fog megjelenni kormányrendelet a telefonszabás és a bélyegilleték drágításáról is. Az államkincstár ezekhez az eszközökhöz kénytelen nyulni, hogy javíthassa az állami tisztviselők fizetését.

— **A közeljövőben folytatódna a csehszlovák-magyar kereskedelmi tárgyalások.** Prágából jelentik: Azokkal a magyar részről tett hivatalos közlésekkel kapcsolatban, hogy a cseh-magyar kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat csehszlovákiai belpolitikai nehézségek hátráltatják, egy prágai könyvnyomatos azt jelenti, hogy a Magyarországgal való tárgyalásokat érdekelt politikai körökben már a megoldáshoz közel hozták és hogy a csehszlovákiai mezőgazdasági érdekeknek védelme Magyarországgal szemben befejezett tény. Dr. Dvoracek meghatalmazott miniszter, míhelyt Lengyelországgal a tárgyalások befejeződtek, nyomban Magyarországra megy, ahol azután a magyar tárgyalásokat folytatják.

Az áldozat multja

Hogy Kodolka színész volt, nem kételkedem abban, Budapestben vannak, akik Látták több darabban.

Skiz.

— **Elhalasztották az egyiptomi választásokat.** Londonból jelentik: Február 24-ikére volt kitűzve Egyiptomban az általános választás. A király most rendeletet irt alá, amellyel a választásokat elhalasztja és a parlamentet március 23-ra hívja össze.

— **Baleset pálinkafőzésnél.** Szentáról jelentik: Hétfőn délután Vass Testvérek szeszfeldjében pálinkát főztek. A kifejezett gőzfeszítő ereje kidobta helyéből a kazán födelét, a forró szesz kifolyt és meggyulladt. A gyorsan kivonult tüzoltóság elejét vette a tűz elterjedésének és elfojtotta a tüzet. Egy munkás, Gulyás Pál a kezein jelentéktelen égési sebeket szenvedett.

— **Műkedvelő előadás Szvilojevón.** A szvilojevói magyar műkedvelő ifjúság előadást rendezett, amely alkalommal nagy sikerrel adták elő a „Kis madarom” című három felvonásos népszínművet. Az egyes szerepekben Juresa Erzsébet, Kanyó Anna, Juresa Anna, Balics Katica, Juresa János, Balogh Mihály, Sebők József és Varga István arattak nagy sikert. A darabot Kulesár Imre rendezte.

— **Csakis »Kelló» nemes likőriai a legjobbak.**

— **A szövetségközi adósságok kérdését el kell választani az ántánt és Németország vitáitól.** Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* diplomáciai munkatársá közli, hogy a francia adósságok szabályozásáról szóló angol kijelentés, amelyet Clementel francia pénzügyminiszter levele is érint, ebben a hónapban várható és három tételen épül föl: nevezetesen Angolország kijelenti, hogy a *Balfour*-jegyzékben foglalt alapelveket véglegesnek tekinti. Angolország sulyt helyez arra, hogy szövetségeseitől se többet, se kevesebbet ne kapjon, mint aminek a fizetésére ő Amerikával szemben kötelezve van. Angliának inkább az fontos, hogy a rendszeresen befolyó összegek megfelelő módon átutaltassanak. Végül kijelenti Anglia, hogy a neki járó fizetések semmiképpen sem csökkenthetők akkor, ha a Dawes-tervezetből folyó németországi fizetések csökkennek vagy egészen megszűnnek. A szövetségesek adósságainak kérdése semmiképpen sem függ össze a Németország és a szövetségesek közt fennálló viszonytal.

— **Herriot híve megbukott egy elzászi pótválasztáson.** Párisból jelentik: Az elzászi Sultz-kerület megválasztási választásán Grünbach ismert elzászi szocialista pártvezér, Herriot miniszterelnök személyes híve megbukott. Helyette Heinrich, a Herriot-kabinet éles ellenfele győzött az *Union Populaire* programjával.

— **A Typograph sportklub kultur-szakszövetségéről annak közlését kéri,** hogy a Typograph műkedvelő társulatában felmerült kisebb ellentétek már elsimultak és így nem kell attól tartani, hogy ezeknek következtében a társulatban szakadás állna be.

— **Az Elvált asszony 18-ára hirdett és elmaradt előadása január hó 25-én délután lesz megtartva.** A Bob herceg előadása január 29-én, a Golya e. 3 felvonásos vigjáték bemutatója pedig február 14-én lesz megtartva.

— **Noviszadi zeneszerző új szerzeménye.** Most jelent meg Noviszadon több népszerű chanson szerzőjének, Magyar Zoltánnak »Hull a hó...« című melodikus, szentimentális szövegű dala, amely a szerzőnek sikerült új alkotása. A dal, amelynek kottája Szubotican is kapható, bizonyára hamarosan népszerű lesz a Vajdaságban.

— **Álarcosbál Szentán.** Szentáról jelentik: Az *Omladina* sportegyesület január 31-én álarcosbált rendez a Royal szálló nagytermében.

— **A Mol-obornycsai fogyasztási szövetkezet közgyűlése.** Szentáról jelentik: A Mol-obornycsai fogyasztási szövetkezet január hó 21-én közgyűlést tart Mol-Gunarason.

— **Meghívó.** Az *Általános Ipartestület* tagjait értesítjük, hogy folyó hó 21-én, szerdán este 6 órakor, az ipartestület helyiségében, az iparosoknak adandó házhely és állami kölcsön kieszközölése céljából taggyűlést tartunk. Kérjük a tagokat, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel, minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség

— **Gandhi visszautasította a szovjet-kormány meghívását.** Londonból jelentik: *Gandhi* a maga újságjában, amelynek *Ijja India* a címe, hírt ad róla, hogy a moszkvai bolsevista kormány meghívta őt látogatóba Oroszországba a végből, hogy tapasztalatokat gyűjtsön arra nézve, mi módon lehet eredményes propagandát folytatnia a Keleten. Azt írja Gandhi, hogy egy európai barátjának előzékenysége révén megtudta, hogy a moszkvai kommunista kormány *Kresztinszki* berlini szovjetnagykövetet utasította arra, hogy őt hivatalosan üdvözölje, de arra is nyomtatékosan felhívta *Kresztinszki* figyelmét, hogy használja ki a kedvező alkalmat és igyekezzék a bolsevista propagandát Gandhi követői között meggyökereztetni. A bolsevista kormány meghívását Gandhi azzal hártja el, hogy ez idő szerint nem is gondol Németország és Oroszország meglátogatására, sőt feladatai Indiához kötik, hiszen munkája a kezdet kezdetén van, ne várja tőle tehát senki, hogy külföldi kalandokra vállalkozzék.

— **A »Reusz« subotici zsidó ifjúsági kulturgyűlését ezennel pályázatot hirdet zsidó történelmi, filozófiai vagy irodalmi tárgyú önálló pályaműre.** A legjobb művek egy 500 dináros, két 200 dináros és egy 100 dináros pályadíjjal jutalmaztatnak. Pályázati határidő 1925 február 20. Részletes feltételek megtudhatók az egyesület elnökségénél vagy a neológ zsidó hitközség irodájában. Egyben értesítettünk a tagok, hogy a legközelebbi tavdélután i. hó 25-én fog megtartatni.

— **Hatalozás.** Brüll László könyvelő folyó hó 18-án este hosszú szenvedés után meghalt. Temetése folyó hó 20-án, kedden délután 2 órakor lesz Páje Dobanovackog ulica 7. számú gyászházban.

— **A martonosi Katolikus Kör közgyűlése.** Szentáról jelentik: A martonosi Katolikus Kör vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését. A kör elnökül egyhangulag *Werner* Gyula plébánost választották meg.

— **Földreformprobléma: születet-e hetven éves embernek gyereke.** Sopronból jelentik: Az iváni hétezeröt száz holdas Széchenyi-birtokból a falubeli gazdák a földreform-törvény értelmében néhány száz holdat meg akartak váltani, azonban az uraság kéréseket nem visszautasított minden kérést. Az ivániak erre üressel fordultak az Országos Földbirtokrendező Birósághoz és a törvényes paragrafusokon kívül más érveléssel is előállították kérésük támogatására. Felhozták, hogy gróf Széchenyi Mauó, az uradalom tulajdonosa már hetvenéves, megrokkant öreg ember, gyermeke nincs és előhaladott kor miatt nem is valószínű, hogy már utóda szülessen, nem érné tehát különben sem olyan nagy sérelem, ha birtokból nagyobb területet szakítanának is le a falubelieknek. Amúgy sem gazdálkodik már a gróf, hiszen évek óta külföldi fürdőhelyeken időzik, a birtok legnagyobb része nagybérlők kezében van, hadd jusson valami belőle a földművelőknek is. A földbirtokrendező bíróság megfontolás tárgyává teszi az igénylők előterjesztéseit, majd írásban tudatja ítéletét, amelyből ki fog tűnni, fordulhat-e meg a földreform sorsa azon a problémán, amely rendszerint regényekben szokott bonyodalmat okozni, vagy orvosoknak ad vitára anyagot: hogy lehet-e még hetvenéves embernek gyereke?

— **Roth Olga kozmetikai intézetében.** Kr. Aleksandrova ulica 4. szám alatt, a Rossiia Fonciére palotájában, félemlen, modern szépségápolás, archőrhámlasszítás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szepők, májoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saiat készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő- és szelőkőnőcsök stb.

— **Automobilvezetői esti tanfolyam** hőlcyek és urak (nem hivatásos sofőrök) részére február 1-én kezdődik és tart március 15-ig. Jelentkezés *Automobilia* Subotica, Skadarska ulica 7.

— **A budapesti nemzetközi mintavásár.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara 1925 április 18—27-ig nemzetközi mintavásárt rendez Budapesten. A vásár alkalmával egy a kiállító, mint a vevők különböző kedvezményekben részesülnek. A kiállító 1925 január 31-ig jelentkezhetnek. Felvilágosítással a vásár külföldi megbízottai szolgálnak. Címeik a vásár mai hirdetéséből megtudhatók.

— **Megnyílt a Bács megyei Napló noviszadi fiókkiadóhivatala.** A *Bács megyei Napló* Noviszadon Wilson-tér 7. alatt (telefon 580. szám) diszes és modern fiókkiadóhivaltal rendezett be, ahol egyuttal a Bács megyei Napló noviszadi szerkesztőség is van. A fiókkiadóhivatal kirakatába minden nagyobb világ- vagy országos eseményről kifüggeszti a legújabb híradásokat.

— **A fiókkiadóhivatal elfogadja a Bács megyei Napló-ra előfizetéseket, felvesz hirdetéseket, apróhirdetéseket,** felvilágosítást ad minden közérdekű ügyben.

— **Fiókkiadóhivatalunk legközelebb modern könyv- és zeneműkereskedéssel bővül, hír- és hirdetés irodát létesít,** úgy, hogy ott bármely bel- vagy külföldi lapra elő lehet fizetni vagy hirdetést feladni.

— **A Bács megyei Napló fiókkiadóhivatalában** tökéletesen működő *Broadcasting* rádiógép van felszerelve és ott hetente *lőbbizben hangversenyeket* tartunk, a melyeket idejekorán jelezni fogunk.

— **A fiókkiadóhivatalunk** elvállalja minden hangverseny, bál, mulatság *jegyzárását*.

Zongorázik? Hegedűl? Cimbalmozik? Klarinétot vagy mandolint játszik?

A MORAVETZ ALBUM

ezidén a fenti hangszerre külön-külön kötetben jelent meg Ez a egyszerűbb és legpraktikusabb karácsonyi ajándék. Jozsefváros összes könyvkereskedésében kapható. 8747

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyigazgatóság folytatja akcióját

a noviszadi kereskedők ellen
A kereskedők erőyes ellenakcióra készülnek

A *Bácsmegyei Napló* már beszámolt arról a nagyszabású adóeltitkolásról, amit a vajdasági tartományi pénzügyigazgatóság derített ki a forgalmi adó-vallomások helyességének ellenőrzésére indított vizsgálat folyamán. A pénzügyigazgatóság öt tekintélyes noviszadi textilcégnél tartott vizsgálatot, amelyek közül kettő megtagadta a könyvek felülvizsgálatát és hárommal nagyszabású adóeltitkolásnak jött a nyomára.

A tartományi pénzügyigazgatóság öt textilcégnél kezdte meg a vizsgálatot és részben az ott tapasztaltak, másrészt egy konkrét feljelentés folytán további huszonegy kereskedőnél, így összesen huszonhat kereskedőnél tartott meglepetésszerű vizsgálatot.

Az egész akció egy noviszadi főcseleki textilkereskedő feljelentése folytán indult meg. A feljelentés folytán, — amely szóbelileg történt, — *Mátics Váza* pénzügyigazgató utasította *Bugarszky Tódor* pénzügyigazgatósági inspektort, az adóügyek osztályfőnökét, hogy vizsgálja meg a feljelentésben névleg felsorolt kereskedők üzleti könyveit.

A pénzügyi törvények szerint az adóbizottság megállapította az 1923. évi forgalmi adókövetéseket és azokat a pénzügyigazgatóság nem feleltette meg, ami által jogerőssé váltak.

A vajdasági tartományi pénzügyigazgatóság ennek ellenére a huszonhat noviszadi kereskedő ellen adóeltitkolás címén pénzügyi büntető kihágási eljárást indított, mert kerülő uton megállapította, hogy az illetőknek nagyobb forgalmuk volt, mint amennyit a vallomásokban bejelentettek.

A pénzügyigazgatóság monstrevizsgá-

lata a kereskedők körében nagy visszatejesztést és nyugtalanságot keltett. A kereskedők kioldottságot menesztettek a sérelmeik orvoslása céljából. A pénzügyminisztériumban azt a választ kapták, hogy *Stojadinovic* pénzügyminiszter személyesen fog dönteni.

A pénzügyigazgatóság azonban, úgy látszik, nem tekinti akcióját befejezettnek. Erre vall az a körülmény, hogy *sürgős felszólítást intézett a noviszadi bankokhoz*, hogy terjesszék be a kereskedők devizavásárlásairól a részletes kimutatást.

A bankok sürgős megbeszélést tartottak és az egyik bankigazgató nyomban *Beogradba* utazott, ahol a pénzügyminisztérium deviza vezérfelügyelőségénél érdeklődött, vajjon a bankok kötelesek-e a pénzügyigazgatóság felszólításának eleget tenni.

A *Beogradból* visszatért bankigazgató ezeket mondotta újjáról a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— Nem kell és nem fogjuk a kívánt felvilágosításokat megadni, erre nincs törvényes alap, de azonkívül magunknak is nagy károkat okoznánk, mert ha kiadjuk a kívánt kimutatást, egyetlen para értékű devizát sem forgalmazzunk többé, mert minden kereskedő *Beogradban* honyolitaná le devizázta le.

A pénzügyigazgatóság hétfőn hirdetményt tett közzé, amelyben figyelmezteti a kereskedőket, hogy a kereskedelmi törvény 25. §-a értelmében minden kereskedő köteles üzleti könyveit lebélyegeztetni.

Ennek és az illetéktörvény 167. §-a alapján figyelmezteti a kereskedőket, hogy új üzleti könyveiket vigyék be lebélyegzés céljából, de egyúttal vigyék be a könyveket szabályszerűen lezárva, mert mindaddig nem hitelesíti az új könyveket.

A kereskedelmi testületék már megmozdultak és erőyes ellenakcióra és tiltakozásra készülnek a pénzügyigazgatóság eljárása ellen.

volt a *Grafika* sorsáról, létéről vagy nemlétéről, a kényszerjegyzési eljárás kérelmezéséről vagy a vállalat felszámolásáról dönteni.

Stefanovic Györgynek, a Jugoszlavenszka Banka noviszadi fiókja igazgatójának szinte az utolsó pillanatban sikerült egy szanalási tervet kidolgozni, amelyet a vasárnap közgyűlés el is fogadott és ezzel a *Grafika* rg. létét biztosította.

A vasárnap délelőtti tíz órakor megtartott rendkívüli közgyűlésen *Dungyverszky György*, a *Grafika* rg. elnöke elnökölt.

Stefanovic György bankigazgató, — aki tudvalevőleg a *Vojvodina Bank* vagyoni felügyelője is, — előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy a három és fél millió dinár veszteséget a mérlegben leírja és ezáltal az alapítókét 5 millióról másfél millió dinárra szállítja le. Ezzel elhatározta a közgyűlés, hogy három és fél millió dinár értékben száz dináros elsőbbségi részvényeket bocsájt ki, amelyeket teljesességükben *Dungyverszky György* elnök vesz át. A részvények husz év alatt lesznek visszaválthatóak és azoknak évente tizenhat százalékos kamatozását biztosították.

A *Grafika* legközelebb egybehívja rendes közgyűlést, amelyen az egész igazgatóság lemond.

A *Grafika* mindennek folytán szanaltnak tekintendő, a *Grafika* kiegyenlítő összes adósságait és így elsősorban a *Vojvodina Banknak* járó tartozását, a minnek viszont az a következménye lesz, hogy ezáltal a *Vojvodina Bank* statusa erősen megjavult.

Felszámol a szentai Tisza-fürdő. Szentáról jelentik: A súlyos adóterhek, amelyek valósággal megbénították a Vajda-

ság kereskedelmének és iparának fejlődését, a csőd szélére juttatták Szentai egyik nagy vállalkozását is, a *Tisza-fürdő* részvénytársaságot. A részvénytársaság, amely évekkel ezelőtt alakult, a napokban tartotta meg évi rendes közgyűlést, amelyen elhatározták, hogy a fürdő működését beszüntetik és önkéntes árverésen eladják a vállalat ingatlan vagyonát. A közgyűlésen kiderült ugyanis, hogy az 1924. évre kivett jövedelemadó teljesen felemésztette a fürdő egész évi: hatvan ezer dinár jövedelmét és így a részvényesek semmi osztalékot sem kaphatnak, azonkívül a legutóbbi beruházások is fedezetlenül maradtak. A városban mozgalom indult meg, hogy a fürdő-vállalatot a város vegye meg és házi kezelésében tartsa fenn.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. január 19.

Budapest, deviza 1157—1163.
Prága, deviza 54.56—55.06, valuta 53.87½—54.37½,
Berlín, deviza 6.73—6.75, valuta 6.67—6.71.
Bécs, deviza 1136—1140, valuta 1127—1133.
Newyork deviza 1.61.

Zürich, jan. 19. Zárlat: *Beograd* 8.40, *Páris* 2805, *London* 2481½, *Newyork* 519 háromnyolcad, *Brüsszel* 2610, *Milánó* 2167, *Amsterdam* 209½, *Berlin* 123 ötnyolcad, *Bécs* 7320, *Szofia* 375, *Prága* 1560, *Varsó* 101, *Budapest* 72, *Bukarest* 272.

Szentai gabonárák, jan. 19. A hétfői gabonapiacra a következő árak szerepeltek: *Buza* 440 dinár. *Árpa* 250 dinár. *Ó-tengeri* 220 dinár, *új tengeri* morzsolt 180 dinár, *csöves* 120 dinár. *Zab* 240 dinár. *Bab* 350 dinár. *Muharmag* 420 dinár. *Repce* 450 dinár. *Rozs* 330 dinár. *Heremag* 600 dinár. *Köles* 200 dinár. *Korpa* 180 dinár. *0-ás liszt* 680 dinár, *2-es* 630 dinár. *kenyérliszt* 580 dinár.

Chikagói gabonátörsde, jan. 19. *Buza* májusra 185—187, *Buza* júliusra 159, *Buza* szeptemberre 148. *Tengeri* májusra 133.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna*: *Bezdán* 70 (—), *Noviszad* 52 (—3), *Zemun* 71 (—3), *Pancevó* 2 (*Smederevó* 137 (—2), *Orsova* 83 (+5), *Dráva*: *Maribor* 29 (—1), *Zakanj* —140 (—), *Osijek* —7 (—3). *Száva*: *Zagreb* —72 (—2), *Sisak* —15 (—5), *Jasenovac* 118 (—12), *Mitrovica* 141 (—8), *Beograd* —43 (—3). *Tisza*: *Becsej* —112 (—2).

SPORT

Országos birkozóverseny Szentán. Szentáról jelentik: A Szentai Atlétikai Klub február elején a *Tescis Millvoj-vándordíjért* országos birkozóversenyt rendez. A vándordíjért csak a könnyű súlycsoport birkozói verenyezhetnek. A vándordíj, művészi ezüst serleg, annak az egyesületnek birtokába kerül, amelynek tagja háromszor egymásután, vagy megszakításokkal ötször győz. Nevezéseket elfogad a SzAK. elnöksége.

— **Nemzetközi si-ugróverseny Svájcban.** Baselből jelentik: A *Pontesinában* megtartott nemzetközi si-ugróverseny, amelyben olasz, német, osztrák, cseh, norvég és svájci versenyzők vettek részt, a következő eredménnyel végződött: 1. *Finn-Thoresen* (Norvégia) 1618 pont (48—51—49 m.-es ugrások). 2. *Eidenbens* (Svájc) 1769 pont (42—45—44 m.). 3. *Jäger* (Svájc) 1816 pont (45—43—43 m.). 4. *Stracat* (Ausztria) 1929 pont (43—43—47 m.). A legszebben a svájci *Eidenbens* és a müncheni *Häuler* ugrottak, míg a legnagyobb ugrást 53 m.-es teljesítménnyel a norvég *Ljungmann* érte el.

Hatalmas gólaráunnal győztek a budapesti jégkocsi játékosok Ó-Tatrafüreden. Budapestről jelentik: A *Kassai SC* által rendezett nagyszabású nemzetközi mitingen a *Budapesti Korcsolyázó-Egylet* hokki csapata 12:2 arányban győzött a *Troppauer SV* fölött. A BKE góllövői: *Krempels Péter* (6), *dr. Lator* (5) és *Kehrling* (2).

Románia gyorskorcsolyázó bajnoksága. Románia gyorskorcsolyázó bajnokságát, amelyet *Kolozsvárott* rendeztek, *Marczinkievits Zoltán* nyerte meg miután 500 m-en harmadik (58.9 mp.) 1500 m-en harmadik (3 p. 10.6 mp.) 5000 m-en első (11 p. 1 mp.) s 10,000 m-en első (22 p. 20.2 mp.) lett. Második a marosvásárhelyi *Gárdos*, harmadik a kolozsvári *Marczinkievits* lett.

Budapest birkózóbajnokságai. Budapestről jelentik: Budapest bajnoki viadala vasárnap nem nyert befejezést. A birkózók közül különösen *Matura*, *Rózsás*, *Harmath*, *Szalay*, *Laczkó* és *Bodó* keltettek feltűnést akciódús munkájukkal. A *Bodó-Adorján* revánsmérkőzésben *Adorján* kimerült és feladta a küzdelmet. Eddigi eredmények: *Légsúlyban*: 1. *Magyar Armand* (BAK). 2. *Németh József* (MÁV). 3. *Fülöp Sándor* (MÁV). *Pehelysúlyban*: 1. *Harmath István* (MTE). 2. *Molnár László* (Törökvis). 3. *Németh Jenő* (MTE). A még hátralevő súlycsoportokban a döntésre szombat este kerül a sor.

Külföldi futballeredmények. München: *Slavia* (Prága)—*Wacker* 4:1. A cseh csapatársor nagyszerű formát játszott ki *Berlin*: *Kickers*—*Hertha* 1:1. *Nordwest*—*Pankov* 4:0. *Lipcse*: *Lipcse*—*Drezda városközi* 4:1. *Prága*. *Sparta*—*Nürnberg* 2:1 (1:0).

Butorok, csak a legjobb minőségben, bécsi gyártmányok, versenyen kívüli olcsó árakon. *Krausz Edénél* Noviszad.

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 Alapítva 1921-ben Táviratcim: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és malomborendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépítésekkel és rekonstrukciókkal a legjobbban bevált rendszerünk alapján.

Szabadonfengő forgatyu nélküli siksziták, melyek alkalmasak kisebb malomok részére is.

Állandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszékék, budai „Metsor” malomkövek, konkolyozó hengerek (trierurók)

Mindenféle selyem-szifaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselőt Noviszadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Noviszad, Jovana Subotića ul. 9.

Ganz-hengerszékék egyedüli bizományi lerakata a Bácsban. Kívánatra árajegyzékek, referenciák és mérnöki kiképzéssel szolgálnak.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen családfőnk és édes atyánk elhunytával részvétüket fejezték ki, ezúton mondunk köszönetet.

Subotica, 1925. január 19.

Özv. Merkel Péterné
és családja.

Értesitem üzleifeleimet, hogy Rado Š. Smoljan urtól eddigi megbízásomat visszavontam, így nevezett nevemben üzletkötéseket, vagy pénzbeszedéseket nem eszközölhet, mert azokért felelősséget nem vállalok.

Mirko Augšburger
Subotica

Sombor szab. kir. város tanácsától,
1016—1925. szám.

Pályázat

Sombor város 25 évre bérbeadja a városi villanytelepet az egész hálózattal, az összes épületekkel és egész területével, melynek értéke Din. 8.000.000.— és évenként Sombor részére körülbelül 370.000 kilovattórát, a környékbeli községek részére pedig 30.000 kilovattot termel, a következő feltételek mellett:

1. Az árverés Somborban, 1925 február 16-án d. e. 11 órakor a városháza kis termében fog megtartatni.

2. Ajánlatokat zárt borítékban kell beadni.

Ezen idő után érkező ajánlatokat nem fogadjatnak el.

3. Minden árvevő köteles legalább 2 nappal az árverés előtt a városi pénztárba vagy Din. 750.000.— készpénzt, vagy azt bank garancialevélben, vagy előírással értékpapírokban óvadékként elhelyezni.

4. Minden árvevő köteles az árverés megkezdése előtt kijelenteni, hogy ismeri és magára kötelezőnek tartja azokat a feltételeket, melyek alapján a város a telepet bérbeadja. A feltételeket az érdeklődők nyomtatott szerződés formában Din. 100.— árban a városháza 14. sz. szobájában, a hivatalos órák alatt megkaphatják.

5. A feltételek változatlanul megmaradnak minden ajánlatnál, kivéve azokat, melyek a) a városnak fizetendő évi bérösszegre, b) az áram árára és mellékszolgáltatásokra stb., c) kedvezmények a városnak és a városi hivatalnokoknak adandó kedvezményekre és d) a villanytelep karbantartására vonatkoznak.

6. A bérlő a béreltel egyidőben megkapja az áramtermelés és áramszolgáltatás kizárólagos jogát Sombor város területére és átveszi a város összes jogait és kötelezettségeit a szomszédos községekben levő vezeték tulajdonosokkal szemben.

7. A bérlő átveszi a várostól a telep aktívaira és passzívaira vonatkozó összes jogokat és kötelezettségeket, melyek a telep átadása napján fennállanak. A telep mai tartozása körülbelül Din. 1.500.000.—

8. A bérlő köteles a legrövidebb időn belül, legkésőbb azonban a szerződésben megállapított időben a telep egész felszerelését rekonstruálni és kiavattatni.

A rekonstrukció előrelátható költségei Din. 2.500.000.—

9. Ezenkívül minden árvevőnek jogában áll a szerződés összes feltételeinek megfelelően társaság alakítására ajánlatot terjeszteni elő a város részvétele mellett.

10. Minden ajánlattevő köteles a sombori villanytelep felszerelési tervezett rekonstrukciójának szakkerületi rajzát és magyarázatát a kidolgozás határidejével ajánlatához mellékelni.

A telep gőzgépekkel és előmelegítő gőzkazánokkal van felszerelve, amelyek 1905 óta vannak üzemben.

A primeráram háromfázisú 3150 voltos, a szekunder 3×150 voltos.

Az áramvezeték légi, faoszlopokon.

Minden árvevő a telepet megtekintheti és a telep személyzetétől felvilágosításokat kaphat. Sombor, 1925. január 17-én.

Dr. TOMIĆ GYÖRGY s. k.
polgármester.

Az asszony verve jó

Irtá: Maurice Level

Amikor Bufetier belépett a szobába, barátját Raluchet a szőnyeg közepén térdelve találta. A derék ur különböző cserépmaradványokat szedegetett össze nagy buzgalommal és foglalatosságában csöppet sem zavarta barátjának belépése.

— Istenem, — kiáltott fel Bufetier — milyen kár azért a grönnyörű sévresi tányérért, hogyan lehettél olyan ügyetlen?

— Nem én tettem, — felelte szomorúan Raluche — Estella volt.

A szobából látni lehetett a kertet, ahol Raluchené asszony virágokat szedett csokorba. Bizonyosnak látszott, hogy nem hallhatja, amit a férfiak beszélnek, de a férfi óvatosságból mégis a szoba legtávolabbi sarkába húzta barátját.

— Bízony barátom, a harmadik jelenet reggel óta és a tizenegyedik öt napon belül. Nemsokára könyvelőt kell fogadnom, aki a családi jeleneteket számontartsa. Valóságos pokol. Senkisésem himné, minden ok nélkül semmiségek, gyerekes dolgok miatt sikoltozni kezd, kiabál, elájul és tányérért vág a fejéhez.

A kertből felhangzott Madame Raluche szava:

— Adófi, remélem, nem felejtetted el, hogy ma a városban ebédelünk?

Raluche mormogott valamit. Bufetier egy darabig gondolkodott, aztán így szólt:

— Nézd, talán anélkül, hogy tudnád, morózus vagy, kellemetlenkedsz neki.

— Morózus, én? — kiáltott fel kétségbeesetten Raluche — olyan vagyok, mint egy földreszállt angyal. Megteszek mindent, amit kíván. Örökre leköteleznél, ha segíteni tudnál rajtam.

Bufetier elgondolkodott:

— Igazán nem tudom, hogy hogyan tudnék rajtad segíteni... semmi jó nem jut az eszembe... ha csak... de nem... mégsem, túlságosan erős dolog ahhoz, hogy megpróbáld...

— Megpróbálok én mindent, csak mondd el!

— Hát nézd, — mondta némi szünet után Bufetier — ha az én feleségem volna ilyen hárpia, egyszerűen bálnék el vele. Amint elkezdene kiabálni, felállanék és így szólnék:

— Estella szívem, elérkeztünk ahhoz a határhoz, ameddig tűrni akartam. Elhatároztam, hogy nincs tovább. Ha még egy szót szólsz, — érted? nem kettőt: egyet! — úgy váglak kétszer képen, hogy leesik a frizurád.

— Mert tudod! — tette hozzá Bufetier, látva barátia elképedt arcát — ez respektust szerez előtte.

A két barát másnap találkozott és Raluche félig jéköedvően, félig ijedten mesélni kezdte:

— Képzeld: hejőn az asszony dühösen, rosszkedvűen. Jelenetet csinál. Én felállok az asztalomtól, úgy amint te tanácsoltad és azt mondom neki:

— Estella szívem, elérkeztünk ahhoz a határhoz, ameddig tűrni akartam. Elhatároztam, hogy nincs tovább. Ha még egy szót szólsz, — érted? nem kettőt: egyet! — úgy váglak kétszer képen, hogy leesik a frizurád.

— És mit szólt hozzá az asszony?

— Estella? Elájult.

— És te mit csináltál?

— Felkaptam, bevittem a szobájába és magához térítettem.

— Nem tetted jól. El kellett volna menned nyugodtan, mintha mi sem történt volna. Az asszony most azt gondolja rólad, hogy vadállat vagy, de ha ott hagytad volna, azt gondolná: igazi férfi.

Két hét telt el. A barátok nem látták egymást, aztán Bufetier lakásán váratlanul feltűnt Raluche ragyogó arca.

— Képzelt: tegnap újra! Bejőn az irodába és kiabálni kezd. Én egy fél percig hallgatom, aztán felállok és azt mondom:

— Estella szívem... de mielőtt folytathattam volna, ő már tulkiabált:

— De igen is szólok, nem is egyet, nem is kettőt, amennyit akarok!

— Na és te? — kérdezte Bufetier.

— Én? Kétszer pofonvágtam. Megint elájult, de otthagytam. Este nem szólt egy szót sem. Reggel kijelentette, hogy válnok. Lehet, hogy így a legjobb.

Raluche elutazott. A válás megtörtént és csak egy év múlva tért vissza hazájába, a pályaudvaron Bufetier várta. Raluche megfogott az udon, Bufetier azonban ragyogó színben volt.

— Mi újság barátom? — kérdezte Raluche.

— Semmi különös: nőstülök.

— Ah, és kit veszel el?

— Estellát.

— Megörültél? Azok után, amiket nálam láttál, amikor tudod, hogy milyen kibírhatatlan természetű van, hogy milyen vad, veszekedős, házsártos?

Bufetier nem szólt egy szót sem, csak magában eszondósan ezt gondolta:

— Estellának mégis igaza van: ez az ember csakugyan — vadállat.

Üzletáthelyezés

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy az etemet Kraja Petra ul. 22. szám alól

Kr. Petra-u. 25. alá helyeztem át

(a Korzó mozi mellett)

Kérem a n. é. köz. ns. g. további támogatását

BRANKÓ KAPAMADŽIJA

szabókelléke: üzlete, Novisad

BUTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben. Teljes hálószoba berendezés 1-a keményfából 4400 din.-tól felfelé. Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 D-től felfelé. Konyha-berendezés, fehérre lakkozott 1950 D-től felfelé

„DOMUS“ bútorgyári-csapat Bernat Pessing
Novisad, Zeljeznička utca 105-107.

Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

Deutsche Medizinische Wochenschrift

megrendelhető a jugoszláviai képviselőnél KURIR
hírlapirodánál Suboticán. Mutatóvány-számot
ingyen küldünk.

Kőso és darált kőso

vagon- és kisebb tételekben kapható. Gyors és pontos kiszolgálás

Gausz János sómalma, Novisad

Futoški put 66. Telefon 534.

9890

KÉPVISELETEKET

keres Magyarország részére

Behozatali és Kiviteli R. T.

Szeged

Elvállal megbízásokat és bizományi lerakatot.

Budapesti Nemzetközi Vásár

1925. április 18 - 27.

A Budapesti Kereskedelmi-
és Iparkamara rendezésében

Menetjegy és vizummérséklés

Felvilágosítással szolgálnak:

Beograd: Dr. Szilágyi Géza, St. ahiniča bana 43/a

Split: Menetjegyiroda

Shoprij: Chambre de Commerce et d'Industrie

Központi iroda: Budapest, V. Szemere utca 6

10010

STOPES:

Szerelmi élet a házasságban

című könyve végre teljes nyíltsággal tárgyalja mindazokat a kérdéseket, amiket a férfiak és nők százai előtti ismeretlenek voltak és amelyekről szülők, pedagógusok és barátok az egyes témák kényes voltánál fogva, tövésezen értelmezett szőgyenérzésből nem beszélnek, holott kötelességük volna a fiatalabb nemzedék mind ezekről felvilágosítani és őt előlétes nőrzavaroktól, tévedésektől és kétségbeeséstől megóvni. Csak a nyílt és tiszta igazság az egyedül helyes ut ezeknek a kérdéseknek a tárgyalásánál. Stopes könyve az első helyet foglalja el ezen a terén a világirodalomban; mindkét nem megéjtésére szolgál és igazi szerencse A NŐNEK

Kapható;

322

Vig. Zsig. Sándor könyvkereskedésében
Subotica

Ára portómentesen 60 dinár

ELSZAKITHATATLAN

FÉRFI FEHÉRNEMŰ

Krausz Béla i Drugnál
Subotica, Rudičeva ulica 3.

Férfi ing prima fehér	88 Dinár	Férfi ing szines 2 gal-lérral, prima minőség	95 Dinár
Frakk ingek, prima minőség	150 Dinár	Férfi alsónadrág prima	68 Dinár

Kemény- és puhagal-lérok, nyakkendők óriási választékban!

BOB HERCEG

OPERETT 3 FELVONÁSBAN

Legközelebb előadásra kerül a „Typograph S. C.” kulturszak- osztályának rendezésében a Városi Színházban.

Főszereplők
RACZKÓ ILUSKA, PLESZKOVITS SZILÁRDKA, MAYER BÉLA ÉS JESZENSZKY ERNŐ

„ADAROS”

Nemzetközi Szállítványozási és Vámközvetítő Iroda
Subotica

Távíratcim: Adaros. Telefon 423. Vilsonova ul. 8.

Végez

mindennemű be-, kiviteli és transito vámközvetítést gyorsan, kulánsan és szakszerűen.

Olaszország, Csehszlovákia, Ausztria és Magyarország legnagyobb szállító-vállalataival közvetlen összeköttetés. Külföldi szállításoknál kérjen tőlünk árajánlatot.

TRAFIKANT GABOR ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA”

Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviselőjében
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav, Rézgálic, Vasgálic, Glaubersó, Calcionalt Sulfat

6192

a „SHELL-COMPANIE” képviselőjében:

- „SHELL” gépolaj
- „SHELL” hengerolaj
- „SHELL” padlóolaj
- „SHELL” nyersolaj (motorolaj)
- „SHELL” benzín
- „SHELL” petroleum.

AZ EREDETI VINGAI BONBONOK

kizárólagos gyártója — Drašković eredeti receptje alapján — az S. H. S. részére az Ambrózia Cukorgyár Veliki-Beckerekben. Szétküldés 50 dobozonként postán bárhova. Kereskedőknek rendeléseikhez — a közönség részére való szétosztás végett — próbadobozok ingyen mellékelteknek

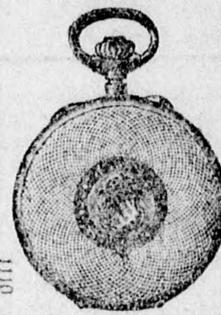
AMBRÓZIA R. T. VELIKI-BECKEREK

NARANCS MANDARIN CITROM

kapható

KRISZHÁBER és SPITZER NAGYKERESKEDŐKNÉL SUBOTICA

MIELŐTT

órát, ékszert, chinaezüst-áru evő-eszközt vagy szemüveget

venne, okvetlenül rendelje meg nagy képes árjegyzékemet.

Seidling Pál órák, ékszerek és látszerész NOVISAD Kr. Petrá ulica 28.

A dinár emelkedése folytán

mütrágya és rézgálic

nagyon olcsón szereshető be

Lederer Leó cégnél Somborban

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.

Távíratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
Telep: Sentai put.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ, SPÁRGA és GYAPJU FUTÓSZÖNYEGEK.

PERZSA és SMYRNA SZÖNYEGEK

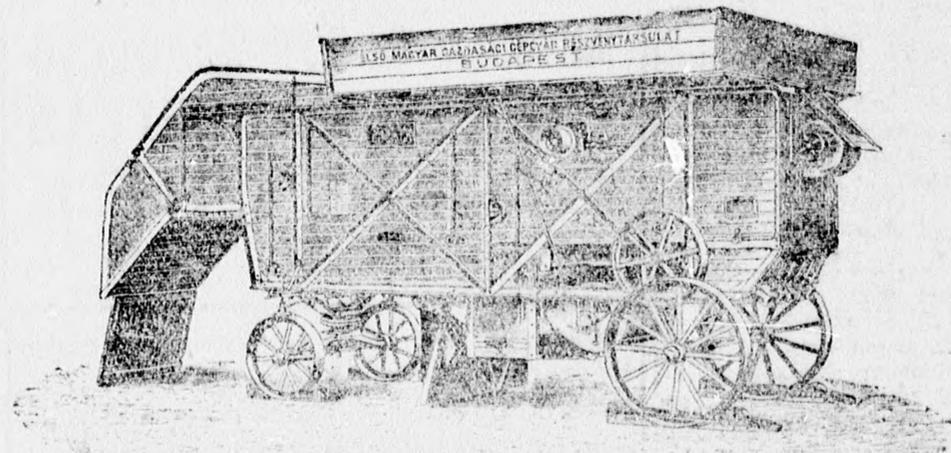
NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TŰZOLTÓ- és KERTI TÖMLÖKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAPJU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT, MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁBÓL és LENBŐL, MINDENNEMŰ HÁZIVÁSZNAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Jugoszláviai Vezérképviselője

Állandó raktáron tart: Cséplőgarnitúrákat, utimozdonyokat, gőz- és szívógőznemű lokomobilokat, legújabb szerkezetű acélramás, gyűrűs csapágyas cséplőket és egyéb gazdasági gépeket, eszközöket és motorokat.

DANICA MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK GYÁRI LERAKATA OSIJEK

Telefon 404. - Raktár: DESATIČINA 27. - Sürgönyc.: Danica industrija

DIESEL GÉPÉSZ

önálló munkaerő, komoly, szorgalmas és ami a fő, lelkiismeretes legyen, küldje ajánlatát
Pfeiffer Pál és Fia motormalmának Bajmok

ELADÓ NAFTAMOTOR

sist. DIESEL 30 HP
Vojnović & Cie.
Ljubljana
Dunajska cesta 22.

ZONGORÁK és PIANINÓK

elsőrendű bécsi és berlini gyártmányok részletfizetésre is mérsékelt áron kaphatók
Iff. KLEIN KÁROLY zongoraraktaiban Novi-Úrbas, Kr. Petrá u. 381

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Január 19-20 hétfő-kedd Csak 2 napig! GLADYS WALTON elegáns amerikai művésznő két-tős szerepben. Millionos és koldus tragikomédia 5 felv. Ezenkívül SYSTEM STEINACH burleszk 2 felvonásban.

Január 19-21 hétfő-szerda Kamarajáték! PAGANINI 5 felvonásban. A világ leghíresebb hegedűvirtuozának életéből. Főszereplők: EVA MAY CONRAD VEIDT Zeneári kísérettel

Közömben jan. 21-25-ig JOZSA ÖNNEPÉLY ALKALMABÓL EGY DOLLÁROS LEÁNY. Nőjárat raktár 6 te v. Főszereplők: Lóth Ilia, Kaynai Gábor, Vendrey Ferenc. — Zeneári kíséret

LEVELEZÉS

»Nehéz az élet«, levele visszalőtt Beogradból. 481

Fűs erkereskedőknek RUM és LIKÖR essenciák üvegeként Brillantín, hajóolaj, poudert stb. legelőszobában szállít vidékre is Landauer Drogeria Subotica 509

FOGLALKOZÁS

Intelligentes deutsches Fräulein wird zum sofortigen Eintritt zu einem 5-jährigen Mädchen gesucht. Hilfe im Hauswirtschaft wird auch gewünscht. Offerte mit Gehaltsansprüche und Photographie sind an Trafika Volf, V.-Kikinda, zu richten. 495

Fűszerességét koszttal elsejére kerestetik. Cim a kiadóban. 493

Fűmómárt keresek február elsejéi belépésre. Pályázók lehetöleg személynesen jelentkezzenek. Árpádfi Endre, Srnski-Padei, Bánát. 492

Egy szoptatósdada azonnal felvétetik. Aleksandrova ul. 12. l. em. 490

„ATOM“ Subotica Samottanyag, öntőhomok és használt deszka kapható. 9704

Levelezőt vagy levelezőnőt, perfekt szerb, magyar és német nyelvtudással, gyors- és gépirással, azonnali belépésre keres Hirschhauser Imre gabonakereskedő. Vel.-Kikinda. 454

Műszaki diplomával, 27 éves, nőtlen, lömögietlen-sű fiatalember üzemvezetői, rajzoló, konstruktori, utazói alkalmazást keres. Megjegyzést »Mérnökjelölt« jellegre a kiadóba kérek. 456

Fejkorlát gyökeresen távolít 9812 Kumerkamer-féle korpakrém Sombor

Suche intelligentes deutsches, ornstes Fräulein zu meinem 5-jährigen Euben, die etwas zu Musik versteht ist bevorzugt. Anträge unter Solid an dieses Blattes. 445

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősküldésekhez válaszbélyeg melléklendő.

OLCSÓBB LETT A SZEMÜVEG Valódi Zeiss üvegek garancia mellett. Legújabb vasas tek! Vlhany-ü em. TENNER OPTIKUSNÁL Subotica Kralja Aleksandra ul. 11. szám

Fodrászsegéd, fiatal, lö munkás, azonnali belépésre állást keres. Freund Ferenc, Engl József cégnél, V.-Kikinda. 508

HÖLGYEK FIGYELMÉBE! Legelőszobá kolapbe ásarlási forrás HIRN RÓZSINÁL SUBOTICA, Skotuz Via or ul. 5 Pópisia mellett Állatdóan tart raktáron bécsi és párisi modelleket. Alakítások jutányos áron Tanulók felvételnél! 468

Tőkeerős társat keresek szabadalmazott iparcikk évtartásához. Bega-hírdető és közvetítő, V.-Beeskerék, a főpostával szemben 506

Uradalomba szobalánynak vagy gazdasszonynak elmenne lömögietlen-sű fiatal nő. Cim: Cveta ul. 4. 480

Teljesen perfekt szakácsnő ajánkozik oly uri házába, heva nyolc éves kislányát is viheti. Cim a kiadóban. 489

Vincellér, kapus, kertész vagy felügyelői állást keresek. Cim a kiadóban. 494

Házvezetőnőnek ajánkozik 40 éves magános nő, tanvára is elmenne. Cim a kiadóban. 498

Pénzbeszédöt keres helybéli zsidó ifjusági egyesület. Cim a kiadóban. 502

Idősebb intelligens szolid nőt két gyermek mellé keresek, aki a háztartást is vezetné. Deesy gyógyszer-tár, Halasi-ut. 510

Értékes világhélygyógyul-temény, nagyobb részét európai, cirka 6000 drb olcsón és sürgösen eladó. Cim a kiadóban. 352 Subotican jömeneteli fodrászüzlet eladó. Érdeklödni Kátes illatszeresznél. Férfitrákák, háztartási eszközök, légszűrőny, vaságy eladó. Déután 2—4-ig. Cim a kiadóban. 403

MEGKEZDÖDÖTT AZ OLCSÓ FARSANGI ÁRUSITÁS ÁDÁM IMRE órá- és ékszeresznél Subotica, Rudics utica 6. Subár ifjuseres ház. 706

Papíráruk (tró, másoló, átlö, indigó, carbonpapír) Irószer és irodai felszerelési cikkek valamint Üzletkönyvek levélrendező, gyorsfűzők stb. gyári árban HEUMANN MÓR SUBOTICA, JELACICEVA UL. 1. A aprított 1381. vben 602

Gyárunk áthelyezése előtt a raktáron levő ebédlö-, háló-, uriszoba berendezéseket minden elfogadható áron kiárusítjuk. Saját érdekében gyözdöjék meg butoraink elismert lö minőségéről valamint feltűnő olcsó árainkról CZIGLER, KAICS és TÁRSA BUTORGYÁRA SUBOTICÁN a Barátok temploma mellett 316

Tűzifa, bükkhasábfából vázott, valamint elsőrendű hasábfia házhoz szállítva és vagon-tételben levölcsöb napj áron, továbbá angol brikett kapható Morvai József faüzletében. Senčanski put 42. Telefon 91. 10145

Eladó 1 drb 30 HP Máv. Astra szivógázmotor legjobb állapotban, vagy esetleg cserébe egy magánjáró 8—10 HP gözlokomobilal. — Reisz & Szedressy Gajdobra. 411

Máv. magánjáró garnitúra fogaskereki 8 HP göz-gép olcsón eladó. Levélre nem válaszolok. Vászlic Péter, Subotica. 385

Forgalmas szálloda, étterem és kávéház mozával, bányai városban, családi ügyek miatt eladó. Cim a kiadóban. 389

Hazábos é aprított TŰZIFA házhoz szállítva minden mennyiségben kapható Vujkovic J. és Tsa cégnél Subotica 6866 Telefo: 669.

Leibstul-t keresek megvételre. Schwarz borkereskedő. Senčanski put 17

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsön ad. Zalogból viszszaaradót cirka 500 meter sötét zür e finom gyapjuszövet, szállítárai: v. ferfi, női ruha és teli abátnk való. Ékszerék, ruhák, kabatok, feketenemű, és minden mas tárgyak állandóan olcsón eladnak, Subotica l. kór. Bogovicéva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Irodaszükségletek és cikkek kereskedése. régi, idö bevezetett. Beograd legszöb részén eladó. — Megkereséseket »Cervicé-Ajzött« Beograd. Kralja Milana 81. kér. 357

Bácska-Topolán, a városi házzal szemben, a legszöb, a legjöb forgalmu vendéglö, kávéház, étterem és ü szálloda, minden elfogadható árért sürgösen eladó. Érdeklödni lehet Polvák Kelemen tulajdonosnál. 180

Eladó bácskai nagyközsé-ében 30 év óta iennálló löforgalmu fakereskedés modern épületekkel. Cim a kiadóban. 443

Eladó kávéház, étterem, szálloda 20 berendezett szöbával Jugoszlávia nagyobb városában. Cim a kiadóban. 423

Eladó egy teljesen jókarban levö komplett mozi-berendezés. Üzemben megtekinthető. Apellö, Bajmok 472

8 HP fogaskerekes, 8 HP láncos magánjáró göz-ésölögarnitúra olcsón eladók. Ujváry, Temerin. 462

Obor, fehér, 50 hektoliter, eladó. Érdeklödni lehet Berger-malomban, Subotica. 470

Gyapifonoda, komplett, eladó. Megkereséseket továbbít. Fonoda, jelize alatt a kiadóhivatal. 376

Benzinmotor, 4 HP—12 HP, kéthengeres, 4 HP—6 HP vaskocsira szerelve, olcsó árban eladó. Uj-reich Testvérek vaskereskedése. Subotica. 433

Könyvek jókarban levök igen olcsó árért eladó. Baruna Trenka (Régi szem-natér) 4. sz. 513

Szečka, szalma, széna legelőszöb áron kapható Horvátul, Sántha-szán-törinnal szemben, Trenkova ulica 8. 458

12 HP szivógázmotor, 38-as köjariat, körfűrés, baltázó, potom áron eladó. Ujváry, Temerin. 463

KÜLÖNFÉLE

Kiadó nagy raktárhelyiség több vagon befogadására képes, azonnal elözalható. Bajski put 10 alatt. Érdeklödni lehet Heuduska és Hermannál, telefon 769. 769

Szolid urifü lakást kaphat teljes ellátással. Cim a kiadóban. 340

Angröüzletnek alkalmas nagy üzlethelyiség a város központjában azonnal kiadó. I. Voivovicéva ul. 5. az Aleksandrova ulica mellett. 435

Egyszoba-konyhás butorozott lakást keresek február elsejére. Cim a kiadóban. 425

Perza, szmyrna és minden fajta gyári »zönyeg« szakszerű javítása, ti zítása. Nagy darabokat h sznél javít vidéken is. Mek a szö-neggyar Subotica Aleksandrova ul. 9. 323

Beograd legszöb és legforgalmasabb részén minden üzletnek alkalmas helyiség kiadó. Megkereséseket Beograd, Postafiók 61. sz. kér. 358

Varröléányok figyelmébe! Azok, akik jelentkeztek szabászati tanfolyamra, értesitem, hogy a tanfolyamot megkezdem e h 21-én. Uj jelenlegi felvesszek. Risztics nőiszöb, Sembovska ulica 1. 419

UJ! UJ! Bőrkereskedök figyelmébe! Bőrlerakat! Tyravica preradjivanja koža Dragujob Milojkovic i drugovi Subotica, Zmaj Jovina ul. 1 szám.

Ki cserélné fel a nekem rekvirált 2—3 szöba, konyha, éléskamrából álló lakást egy a város központjában levö egy szöba, előszöba, konyha és vízvezetékkel ellátott lakással? Nagy utatönn ellenében! Ajánlatokat kérem Nalin Nikoljin, post-restant, Novisad küldeni. 499

